

TAGASIMAKSMISE JA VÄHENDAMISE SUUNISED

„Tuleb rõhutada, et käesolev dokument on üksnes selgitava iseloomuga, mitte juriidiliselt siduv õigusakt. Dokumendi sisu suhtes on ülimuslikud tollialaste õigusaktide sätted, millest tuleks alati juhinduda. ELi õigusaktide autentseid tekstid avaldati Euroopa Liidu Teatajas. Seda dokumenti võivad täiendada riiklikud juhised või selgitavad märkused.”

Sisukord

1.	Sissejuhatus. Tagasimaksmine ja vähendamine	4
1.1	Õigusnormid.....	4
2.	Tagasimaksmise või vähendamise menetlus	5
2.1	Üldist	5
2.1.1	Õigusnormid.....	5
2.1.2	Kohaldamisala.....	5
2.2	Menetluskord.....	5
2.2.1	Tagasimaksmise või vähendamise taotluse esitamine.....	5
2.2.2	Tagasimaksmise või vähendamise taotluse aktsepteerimine.....	7
2.2.3	Tagasimaksmise või vähendamise taotluse hindamine	16
2.2.4	Otsuse tegemine tagasimaksmise või vähendamise taotluse kohta	19
2.2.5	Kuidas tagasimaksmise või vähendamise otsust teha ja sellest teatada	27
2.2.6	Tagasimaksmise/vähendamise protseduuri lõpuleviimine	27
2.3	Erisätted.....	29
2.3.1	Omal algatusel tagasimaksmine/vähendamine	29
2.3.2	Tagasimaksmise/vähendamise erijuhtumid.....	30
2.3.3	Intressi maksmine.....	31
2.3.4	Väikese summa tagasimaksmine või vähendamine.....	31
2.3.5	Dumpinguvastased tollimaksud.....	31
3.	Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 117 alusel.....	33
3.2	Tagasimaksmise ja vähendamise alused	33
3.2.1	Tollivõlale vastav summa, millest esialgu teatati, ületab tasumisele kuuluva summa	33
3.2.2	Tollivõlast teatati võlgnikule vastuolus LTS artikli 102 lõike 1 punktidega c ja d.....	36
3.2.3	Tariifsete meetmete kohaldamine tagasiulatuvalt	37
4.	Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 118 alusel.....	38
4.1	Üldist	38
4.1.1	Juhud, mil tagasimaksmist/vähendamist lubatakse	38
4.1.2	Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist ei lubata.....	40
4.1.3	Tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise tähtaeg.....	40
5.	Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 119 alusel.....	42
5.1	Üldist	42
5.1.1	Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist lubatakse	42
5.1.2	Sooduskohtlemine	44
5.1.3	Vähendatud või nullmäär	44
5.1.4	Juhud, mil otsustab toll.....	44
5.1.5	Juhud, mil otsustab komisjon	45
5.1.6	Tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise tähtaeg.....	45

5.2 Menetluskord.....	45
5.2.1 Juhud, mil toll otsustab.....	46
5.2.2 Juhud, mil komisjon otsustab	46
5.2.3 Komisjonile saadetavate toimikute käsitlemine	46
5.2.4 Juhud, mida komisjonile ei edastata	48
6. Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 120 alusel.....	50
6.1 Üldist	50
6.1.1 Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist lubatakse	50
6.1.2 Tolle järelevalveta eksport või hävitamine	53
6.1.3 Juhud, mil otsustab toll.....	54
6.1.4 Juhud, mil otsustab komisjon	54
6.1.5 Taotluse esitamise tähtaeg.....	55
6.2 Menetluskord.....	55
6.2.1 Juhud, kus võib otsustada toll.....	55
6.2.2 Komisjonile saadetavate toimikute käsitlemine	55
7. Tagasimaksmine artikli LTS 116 lõike 1 teise lõigu alusel.....	58
7.1. Üldist	58
8. Üleminekusätted.....	59
Läbivaatamise õiguslik alus pärast 1. maid 2016 esitatud tagasimaksmise või vähendamise taotluste puhul, mis on seotud enne 1. maid 2016 tekkinud tollivõlaga	59
Tollivõla teatamine enne 1. maid tekkinud tollivõla sissenõudmise osas	60
LTS artikkel 121.....	60
Pärast 1. maid 2016 vastu võetud tagasimaksmise või vähendamise otsused seoses enne seda kuupäeva tekkinud olukordadega	61
Uue õigusakti (LTS – s.o LTS artikli 117) alusel pärast 1. maid 2016 tehtud otsus, mis tugineb „sisult” „vanale” õigusaktile	62

1. Sissejuhatus. Tagasimaksmine ja vähendamine

1.1 Õigusnormid

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013, 9. oktoober 2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10. oktoober 2013) – (edaspidi LTS)

– artiklid 116 kuni 123

* Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2015/2446, 28. juuli 2015, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust liidu tolliseadustiku kohta (ELT L 343, 29. detsember 2015) – (edaspidi DA)

– artiklid 92 kuni 102

– A lisa – üldsätted, I jaotise 1. peatükk, veerg 4c, 2. peatükk, VIII jaotise lisad 33-06 ja 33-07

* Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 2015/2447, 24. november 2015, millega kehtestatakse LTS teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29. detsember 2015) – (edaspidi RA)

– artiklid 172 kuni 181

– A lisa – üldsätted, I, II ja III jaotis ning lisad 33-06 ja 33-07.

2. Tagasimaksmise või vähendamise menetlus

2.1 Üldist

LTS artikliga 116 kooskõlas olevad tagasimaksmise või vähendamise taotlused esitatakse tollile (LTS artikkel 121).

Kui toll ise avastab ettenähtud ajavahemike jooksul, et impordi- või eksporditollimaksu summa tuleb tagasi maksta või seda tuleb vähendada vastavalt LTS artiklile 117, 119 või 120, teeb toll nimetatud tagasimaksed või vähendamised omal algatusel, kui otsustamis-pädevuse eeskirjadest ei tulene teisiti (LTS artikli 116 lõige 4).

2.1.1 Õigusnormid

- LTS artikkel 121;
- RA artikkel 172.

2.1.2 Kohaldamisala

Tagasimaksmise või vähendamise taotluse esitamine on kohustuslik, kui tagasimaksmise või vähendamise põhjus on järgmine:

- tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine (artikli 116 lõike 1 teine lõik) või
- defektne kaup või lepingu tingimustele mittevastav kaup (LTS artikkel 118).

Kui tagasimaksmise või vähendamise põhjus on:

- enam määratud impordi- või eksporditollimaksu summad (LTS artikkel 117),
- pädevate asutuste eksimus (LTS artikkel 119) või
- õigluse põhimõte (LTS artikkel 120),

võib toll teha nimetatud tagasimaksed või vähendamised omal algatusel või pärast taotluse saamist asjaomaselt isikult.

2.2 Menetluskord

2.2.1 Tagasimaksmise või vähendamise taotluse esitamine

2.2.1.1 Kes võib esitada tagasimaksmise või vähendamise taotluse

Tagasimaksmise või vähendamise taotlused esitab isik, kes on maksnud või kes peab maksma impordi- või eksporditollimaksu summa, või isik, kes need õigused ja kohustused on üle võtnud (RA artikkel 172).

Taotluse võib esitada ka taotleja tolliesindaja (LTS artikkel 18).

Kui tagasimaksmise taotluse esitab tolliagent, võib ta seda teha LTS artiklist 18 lähtudes, ja mitte sellepärast, et ta maksis tollile tollimaksu RA artikli 172 tähenduses. Kõnealuse sätte tähenduses on importija see, kes tollimaksu tasus.

Kui tagasimaksmise taotluse esitab võlgnik, on ta isik, kes võib vastavalt RA artiklile 172 tagasimaksmise taotluse esitada (sest ta tasus või peab tasuma tollile tollimaksu).

Toll võib nõuda isikult, kes teatab, et ta tegutseb tolliesindajana, tõendite esitamist esindatava isiku volituse olemasolu kohta (LTS artikli 19 lõige 2).

2.2.1.2 Kuidas tagasimaksmise või vähendamise taotlust esitada

Taotlus tehakse elektroonilisi andmetöötlusvahendeid kasutades (LTS artikli 6 lõige 1). Kuid tagasimaksmise või vähendamise taotluse võib saata ka elektroonilistest andmetöötlusvahenditest erinevate vahendite abil (paber kandjal) kooskõlas asjaomases liikmesriigis kehtivate sätetega (DA artikli 92 lõige 2).

2.2.1.3 Kuhu tagasimaksmise või vähendamise taotlus esitada

Taotlus esitatakse selle liikmesriigi pädevale tolliasutusele, kus tollivõlast teatati (DA artikli 92 lõige 1).

2.2.1.4 Millal tagasimaksmise või vähendamise taotlus esitada

Ajavahemik taotluse esitamiseks sõltub tagasimaksmise või vähendamise põhjusest (LTS artikkel 121). Need tähtajad algavad tollivõla teatamise kuupäevast, välja arvatud tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise puhul. Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise korral tuleb tagasimaksmise taotlus esitada kehtetuks tunnistamise suhtes kohaldatavates eeskirjades määratud tähtaja jooksul.

Tollivõla teatamise kuupäev on kuupäev, mil võlgnik selle kätte saadab või mil see loetakse kättesaaduks – vt üldreeglit LTS artikli 22 lõikest 4.

Järgmistes peatükkides käsitletakse tagasimaksmise või vähendamise taotluste esitamise tähtaegu üksikasjalikumalt põhjustest lähtuvalt.

2.2.1.5 Mida tagasimaksmise või vähendamise taotlusega esitada

Tagasimaksmise või vähendamise taotlus eeldab teatavaid andmeid. Neid andmeid on käsitletud DA A lisas (LTS artikli 6 lõige 2, DA artikkel 2). Tagasimaksmise või vähendamise taotluseks vajalikke andmeid on konkreetselt käsitletud peamiselt

- taotluste andmenõuete tabelleid käsitletavates sissejuhatavates märkustes;
- I jaotises: üldised andmenõuded (kaasa arvatud märkused), veerg 4c: impordi- või eksporditollimaksusumma tagasimaksmise või vähendamise taotlus (ja otsus);
- VIII jaotises: konkreetsed andmenõuded (kaasa arvatud märkused) impordi- või eksporditollimaksusumma tagasimaksmise või vähendamise taotlemiseks.

Isik, kes esitab tagasimaksmise või vähendamise taotluse, peab esitama kogu teabe, mida pädevad tolliasutused sellise otsuse tegemiseks vajavad (LTS artikli 22 lõige 1).

Tolliasutused kontrollivad 30 päeva jooksul tagasimaksmise või vähendamise taotluse kättesaamisest, kas tingimused selle taotluse aktsepteerimiseks on täidetud (LTS artikli 22 lõige 2). Vt punkti 2.2.2.

2.2.1.6 Dokumendid

„Lisatud dokumendid” on tagasimaksmise või vähendamise taotluse ühe andmeelemendi nimetus (DA, A lisa, I jaotis, andmeelemendi järjekorranumber 2/4). Selle andmeelemendi kohaselt tuleb taotlusele lisatud dokumentide puhul esitada teave dokumendi liigi ja, kui see on asjakohane, tunnusnumbri ja/või väljaandmise kuupäeva kohta. Märkida tuleb ka lisatud dokumentide koguarv. Taotlust, mis on seotud kaubaga, mille kohta esitati asjaomase tollideklaratsiooniga koos impordi- või ekspordiluba, mida peab teatud juhtudel tõendama asjaomane kinnitus (vt punkti 2.2.2.2). Tollimaksude tagasimaksmise või vähendamise taotlemisega seotud andmenõuded ei hõlma muid dokumente.

Otsustuspädev tolliasutus võib pärast tagasimaksmise või vähendamise taotluse vastuvõtmist leida, et otsuse tegemiseks on vaja küsida taotlejalt lisateavet (nt dokumente) (DA artikli 13 lõige 1).

2.2.1.7 Kauba esitamine

Tagasimaksmist või vähendamist kohaldatakse kauba esitamisel.

Kui kaupa ei saa tollile esitada, võimaldab otsustuspädev tolliasutus tagasimaksmist või vähendamist ainult siis, kui tal on tõendeid, mis osutavad, et kõnealune kaup on kaup, mille suhtes tollimaksude tagasimaksmist või vähendamist taotleti (RA artikkel 173).

2.2.2 Tagasimaksmise või vähendamise taotluse aktsepteerimine

Tolliasutused kontrollivad viivitamata ja hiljemalt 30 päeva jooksul otsuse tegemise taotluse kättesaamisest, kas tingimused selle taotluse aktsepteerimiseks on täidetud (LTS artikli 22 lõige 2).

Aktsepteerimise tingimused on järgmised:

- 1) aktsepteerimise üldtingimused (vt punkt 2.2.2.1);
- 2) andmenõuded (punkt 2.2.2.2).

Kui toll teeb kindlaks, et tagasimaksmise või vähendamise taotlus sisaldab kogu teavet, mis on vajalik otsuse tegemiseks, teatab ta selle aktsepteerimisest taotlejale 30 päeva jooksul taotluse kättesaamisest (LTS artikli 22 lõike 2 teine lõik).

2.2.2.1 Aktsepteerimise üldtingimused (DA artikkel 11)

Impordi- või eksporditollimaksu tagastamise või vähendamise taotlus aktsepteeritakse, kui järgmised tingimused on täidetud:

- a) taotleja on registreerunud (vastavalt LTS artiklile 9);

b) taotlus on esitatud tolliasutusele, kes on pädev tagasimaksmise või vähendamise taotlusi vastu võtma;

c) taotlus ei ole seotud otsusega, mille eesmärk on sama mis samale taotlejale adresseeritud eelmine otsus, mis tühistati või tunnistati kehtetuks taotlusele eelnenud ühe aasta jooksul (kolme aasta jooksul DA artikli 11 lõikes 2 nimetatud juhtudel), kuna taotleja ei täitnud kõnealuse otsusega kehtestatud kohustust.

2.2.2.2 Andmenõuded (DA A lisa, I jaotis, veerg 4c ja VIII jaotis)

Aktsepteerimiseks vajalikud andmenõuded on järgmised:

- **Taotluse kooditüüp (andmeelemendi järjekorranumber 1/1)**

Tagasimaksmise taotluse puhul: **REP** (RA A lisa, II jaotis, p.2)

Vähendamise taotluse puhul: **REM** (RA A lisa, II jaotis, p.2)

- **Taotleja tunnusandmed (andmeelemendi järjekorranumber 3/2)**

Taotleja on isik, kes taotleb tolliasutuselt otsust. Nõutav on taotleja EORI-number (ettevõtjate registreerimis- ja tunnusnumber), kui see on olemas. Kui taotlus tehakse elektroonilisi andmetöötlusvahendeid kasutades, tuleb alati esitada taotleja EORI-number.

- **Esindaja tunnusandmed (andmeelemendi järjekorranumber 3/4)**

Kui taotlejal on esindaja, tuleb esitada esindaja EORI-number (kui see on olemas).

Otsustuspädev tolliasutus võib esindajalt nõuda asjaomase lepingu koopia, volikirja või mis tahes muude dokumentide esitamist, mis tõendavad tolliesindaja volituste olemasolu (vt LTS artiklit 19).

- **Taotleja (andmeelemendi järjekorranumber 3/1)**

Taotleja on isik, kes taotleb tolliasutuselt otsust. Taotleja nimi ja aadress on kohustuslikud üksnes juhtudel, kus isiku EORI-numbrit ei nõuta. Kui esitatakse EORI-number, ei ole nime ja aadressi esitamist vaja, kui taotlust ei väljastata paber kandjal (4. märkus)

- **Esindaja (andmeelemendi järjekorranumber 3/3)**

Kui taotlejal on esindaja, on nõutav esindajaga seotud teave (s.o nimi, aadress). Otsustuspädev tolliasutus võib esindajalt nõuda asjaomase lepingu koopia, volikirja või mis tahes muude dokumentide esitamist, mis tõendavad tolliesindaja volituste olemasolu.

See teave on kohustuslik üksnes juhtudel, kus EORI-numbrit ei nõuta. Kui EORI-number esitatakse, ei ole vaja esitada nime ja aadressi juhul, kui ei taotlust ei väljastata paber kandjal (4. märkus)

- **Sissenõudmist käsitlev jaotis (andmeelemendi järjekorranumber VIII/1)**

Nõutav on tollideklaratsiooni tolli viitenumber (MRN) või viide mis tahes muule dokumendile, mis on asjaomase imporditollimaksu nõude aluseks, mille tagasimaksmist või

vähendamist taotletakse. Taotluse põhjal peab olema võimalik kahtlusteta tuvastada tollivõlga, mille suhtes tagasimaksmist või vähendamist taotletakse.

Tagasimaksmise või vähendamise taotlus võib olla seotud ühe või mitme impordideklaratsiooniga.

- **Tolliasutus, kus tollivõlast teatati (andmelemendi järjekorranumber VIII/2)**

Nõutav on selle tolliasutuse tunnus, kus teatati taotluses osutatud impordi- või eksporditollimaksust.

Paberkandjatel taotluse esitamise korral tuleb märkida asjaomase tolliasutuse nimi ja täielik aadress, sealhulgas olemasolu korral sihtnumber.

- **Õiguslik alus (andmelemendi järjekorranumber VIII/9).**

Nõutav on impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotlemise õiguslik alus, kasutades asjakohast koodi (RA A lisa, II jaotis, 2, VIII/9 Õiguslik alus). Asjakohased koodid on järgmised:

Kood	Kirjeldus	Õiguslik alus
A	Enammääratud impordi- või eksporditollimaksu summad	LTS artikkel 117
B	Defektne kaup või lepingu tingimustele mittevastav kaup	LTS artikkel 118
C	Pädevate asutuste eksimus	LTS artikkel 119
D	Õigluse põhimõte	LTS artikkel 120
E	Impordi- või eksporditollimaksu summa, mis on makstud seoses LTS artikli 174 kohaselt kehtetuks tunnistatud tollideklaratsiooniga	LTS artikli 116 lõige 1

- **Tagasimaksmise või vähendamise põhjendus (andmelemendi järjekorranumber VIII/13)**

Nõutab on impordi- või eksporditollimaksu vähendamise või tagasimaksmise taotluse aluseks oleva põhjenduse üksikasjalik kirjeldus.

See andmeväli tuleb täita kõigil juhtudel, kus asjaomast teavet ei ole esitatud mujal taotluses.

Kõige sagedamad 'põhjendused' on järgmised:

- vastavalt LTS artiklile 117 – enam määratud tollimaks

A posteriori taotlus imporditollimaksust vabastamiseks (tagasitoodud kauba puhul – vt LTS artiklit 203)

A posteriori taotlus tariifikvoodi, tariifilae või muude soodsate tariifimeetmete kohaldamiseks (LTS artikli 117 lõige 2)

A posteriori taotlus tariifide peatamisest kasu saamiseks

A posteriori taotlus sooduskorra kohaldamisest kasu saamiseks

Tariifse klassifikatsiooni muutmine

Koguse muutumine (täiendavate mõõtühikute muutumine)

Puudus või viga

A posteriori tõend transiidieeskirjade järgimise kohta

Tolliväärtuse muutmine

Olulised vead tollimaksusumma arvutamisel (vale valuuta jne)

- vastavalt LTS artikli 116 lõike 1 teisele lõigule - tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine DA artiklis 148 osundatud alustel:

kaup on muu tolliprotseduuri asemel ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mille puhul tekib tollivõlg;

kaup on muu kauba asemel ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mille puhul tekib tollivõlg;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingu alusel müüdud kaup, mis on lubatud vabasse ringlusse ja tagastatud;

liidu kaup on ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mida kohaldatakse muu kui liidu kauba suhtes, ja selle liidu kauba tollistaatus on tõendatud hiljem tõenditega T2L ja T2F või tolli kaubamanifestiga;

kaup on ekslikult deklareeritud rohkem kui ühe tollideklaratsiooni alusel;

tagasiulatava jõuga luba antakse vastavalt LTS artikli 211 lõikele 2.

- vastavalt LTS artiklile 118

kaup, mida importija keeldus vastu võtmast, sest vabastamise ajahetkel ei vastanud kaup lepingu tingimustele, mille alusel see imporditi

kaup, mida importija keeldus vastu võtmast, sest vabastamise ajahetkel oli kaup defektne

- vastavalt LTS artiklile 119

tolliasutuse eksimus tariifikvoodi järelkontrolli ajal (LTS artikli 119 lõige 2)

pädevate asutuste eksimus (LTS artikli 119 lõige 1)

- vastavalt LTS artiklile 120

õigluse põhimõtte (erandlikud asjaolud)

- vastavalt ühenduse tolliseadustiku artiklile 128 (RA artikli 349 lõikes 2 kehtestatud ülemineku periood)

seestöötlemine tagasimaksesüsteemi vormis

- **Kauba kood (andmelemendi järjekorranumber 5/1)**

Nõutav on kauba kaheksakohaline kombineeritud nomenklatuuri kood, TARICi kood ja asjakohasel juhul TARICi lisakood(id) ning riigisisene (riigisisised) lisakood(id).

- **Kauba kirjeldus (andmelemendi järjekorranumber 5/2)**

Kohustuslik on näidata kauba tavapärase kaubanduslik kirjeldus või selle tariifistikujärgne kirjeldus. Kirjeldus peab vastama tollideklaratsioonis kasutatule.

Märkida tuleb ka pakkeüksuste arv, liik, markeering ja tunnusnumbrid. Pakendamata kauba puhul tuleb märkida esemete arv või sõna „lahtine”.

- **Kauba kogus (andmelemendi järjekorranumber 5/3)**

Tuleb märkida kauba netokogus täiendavates mõõtühikutes kombineeritud nomenklatuuri (nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa) tähenduses.

- **Tolliväärtus (andmelemendi järjekorranumber VIII/6)**

Tuleb märkida kauba tolliväärtus.

- **Impordi- või eksporditollimaksu liik (andmelemendi järjekorranumber VIII/8)**

Nõutav on tagasimakstava või vähendatava impordi- või eksporditollimaksu liik, kasutades asjakohaseid koode (vastavalt RA A lisa I jaotisele, B lisa esitatud koodid seoses andmelemendiga 4/3 Maksude arvestus – maksude liigid).

Kohaldatakse järgmisi koode:

Imporditollimaksud	A00
Lõplikud dumpinguvastased tollimaksud	A30
Ajutised dumpinguvastased tollimaksud	A35
Lõplikud tasakaalustavad tollimaksud	A40
Ajutised tasakaalustavad tollimaksud	A45
Ekspordimaks	C00
Teiste riikide nimel kogutud tollimaksud	E00

- **Tagasimakstava või vähendatava imporditollimaksu summa (andmeelemendi järjekorranumber VIII/7)**

Tuleb märkida tagasimakstava või vähendatava impordi- või eksporditollimaksu summa, kasutades omavääringu asjakohast koodi (vääringu jaoks kasutatakse vääringule kehtestatud kolmetähelist ISO koodi (ISO 4217), vt RA A lisa I jaotist).

Kohaldatakse järgmisi asjakohaseid koode:

Rahaühik	Kood
Euro	EUR
Taani kroon	DKK
Rootsi kroon	SEK
Suurbritannia naelsterling	GBP
Tšehhi kroon	CZK
Ungari forint	HUF
Poola zlott	PLN

Bulgaaria leev	BGN
Rumeenia lei	RON
Horvaatia kuna	HRK

- **Lisatud dokumendid (andmelemendi järjekorranumber 2/4)**

Teatud juhtudel nõutakse, et taotlust tõendab asjaomaste asutuste kinnitus (DA A lisa, I. jaotis, 3. märkus). Üldjuhul on see seotud kaubaga, mille puhul esitati asjaomase tollideklaratsiooni esitamisel impordi- või ekspordilitsents.

Ülejäänud juhtudel ei ole tagasimaksmise või vähendamise taotlusele vaja dokumente lisada. Kuid dokumentide lisamisel taotlusele tuleb märkida dokumendi liik ja, kui see on asjakohane, tunnusnumber ja/või väljaandmise kuupäev.

Kui dokumendis esitatud teave on järg taotluses mujal esitatud teabele, tuleb viidata asjaomasele andmelemendile.

- **Panga- ja kontoandmed (andmelemendi järjekorranumber VIII/14)**

Kui see on asjakohane, tuleb märkida selle pangakonto andmed, kuhu impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmisest või vähendamisest tulenev summa üle kantakse¹.

- **Koht (andmelemendi järjekorranumber 4/1)**

Tuleb märkida koht, kus taotlus allkirjastati või muul viisil kinnitati.

- **Kuupäev (andmelemendi järjekorranumber 4/2)**

Tuleb märkida kuupäev, mil taotleja taotluse allkirjastas või muul viisil kinnitas.

- **Allkiri/autentsuse kinnitamine (andmelemendi järjekorranumber 1/2²)**

Paber kandjal taotlused peab allkirjastama taotluse esitav isik. Allkirja andja peab lisama oma ametinimetuse.

Elektroonilise andmetöötlussüsteemi abil esitatud taotlused kinnitab taotluse esitav isik (taotleja või tema esindaja).

- **Kauba asukoht (andmelemendi järjekorranumber 4/8)**

¹ Vähendamise taotluse puhul ei ole pangakonto andmeid vaja. Ent kui makse vahepeal tehakse, muutub vähendamise menetlus tagasimaksmise menetluseks ning sellistes olukordades on kõnealune teave tarvilik.

² Kui taotluse allkirjastab (toll-) esindaja, tuleb selles märkida, et sellele on allkirja andnud isik, kes tegutseb esindatava isiku nimel.

Selle teabe võib esitamata jätta juhul, kui liidu tollialaste õigusaktidega on loobunud kauba esitamise nõudest (11. märkus).

Vastasel juhul on nõutav kauba asukoha nimi ja aadress (asjakohasel juhul ka sihtnumber).

Elektronilise andmetöötlussüsteemi abil esitatud taotluse puhul võib aadressi asendada asjakohase koodiga, kui asukoht on selle abil üheselt kindlakstehtav.

- **Kaupade asukoha eest vastutav tolliasutus (andmelemendi järjekorranumber VIII/3)**

See teave esitatakse üksnes juhul, kui selle sisu esineb tolliasutusest, kus tollivõlast teatati.

Nõutav on asjaomase tolliasutuse tunnus.

Paber kandjal taotluse esitamisel tuleb märkida asjaomase tolliasutuse nimi ja täielik aadress, sealhulgas olemasolu korral sihtnumber

- **Tolliprotseduur (taotlus tolliformaalsuste eelnevaks täitmiseks) (andmelemendi järjekorranumber VIII/5)**

Nõutav on selle tolliprotseduuri kood, millele taotleja soovib kauba suunata, välja arvatud LTS artikli 116 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud juhtudel.

Koodid on esitatud B lisa andmelemendi 1/10 „Protseduur” all (A lisa, I jaotis, andmelemendi järjekorranumber VIII/5). Kohaldatavad koodid on:

10 Alaline eksport

Liidu tolliterritooriumilt väljaviidava liidu kauba suhtes kohaldatakse ekspordiprotseduuri (LTS artikli 269 lõige 1).

51 Kauba suunamine seestöötlemisprotseduurile

Seestöötlemisprotseduur hõlmab ka hävitamist (kauba hävitamine on töötlemistoiming, vt LTS artikli 5 lõiget 37), välja arvatud juhul, kui kauba hävitamise viib läbi toll või see toimub tolli järelevalve all.

80 Välistransiit - kood 80, vastavalt RA A lisa I jaotisele

Kui liidu kaup eksporditakse kolmandasse riiki, mis on ühistransiidiprotseduuri konventsiooni osalisriik, või kui liidu kaup eksporditakse ühte või mitmesse ühistransiidiprotseduuri riiki ja see läbib kõnealused riigid ning kui kohaldatakse ühistransiidiprotseduuri konventsiooni sätteid ning kui liidu kaup vastab imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise tingimustele, suunatakse see välistransiidiprotseduurile (LTS artikli 226 lõige 2).

76 Kauba tolliladustamisprotseduurile suunamine

Liidu kaupa võib suunata tolliladustamisprotseduurile selleks, et saada kasu imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest (LTS artikli 237 lõige 2).

Selgitus:

- Vabasse ringlusse lubamise järel defektse või lepingu tingimustele mittevastava kauba põhjal määratud imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotlus (LTS artikkel 118).
- Asjaomase kauba võib tagasimakse või vähenduse saamiseks liidu tolliterritooriumilt väljaviimise asemel suunata tolliladustamisprotseduurile.

78 Kauba suunamine vabatsooni

Liidu kauba võib suunata vabatsooniprotseduurile selleks, et saada kasu imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest (LTS artikli 237 lõige 2).

Tuleb näidata, kas formaalsuste eelnev täitmine on nõutav.

2.2.2.3 Aktsepteerimise kuupäev

Aktsepteerimise kuupäevaga kindlaks määramiseks on võimalikud järgmised võimalused:

1. võimalus

Kui tolliasutus aktsepteerib taotluse, on taotluse aktsepteerimise kuupäevaks päev, mil toll on kogu nõutava teabe kätte saanud (RA artikli 12 lõige 1). Kui esitati tagasimaksmise või vähendamise taotlus, DA artikli 11 tingimused on täidetud ja kogu DA A lisas nõutav teave ja kohustuslikud dokumendid on esitatud (kui asjakohane), on taotluse aktsepteerimise kuupäev taotluse kättesaamise kuupäev.

2. võimalus

Kui esitatakse tagasimaksmise või vähendamise taotlus, täidetud on DA artiklis 11 toodud tingimused, kuid mitte kogu DA A lisas nõutav teave ei ole esitatud ning kohustuslikku dokumenti ei ole esitatud, on aktsepteerimise kuupäev päev, mil tolliasutus sai sellekohase taotluse järel kätte viimase vajaliku teabe ja/või dokumendi, mis seni puudusid (RA artikli 12 lõige 1).

3. võimalus

Kui taotleja ei esita tolli nõutud teavet nende poolt sel eesmärgil kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, ei aktsepteerita taotlust ja taotlejat teavitatakse sellest. (RA artikli 12 lõige 2 teine lõik).

4. võimalus

Kui taotleja ei saa mingit teadet selle kohta, kas taotlus on aktsepteeritud või ei, loetakse kõnealune taotlus aktsepteerituks. Aktsepteerimise kuupäev on taotluse esitamise kuupäev (RA artikli 12 lõige 3).

2.2.3 Tagasimaksmise või vähendamise taotluse hindamine

2.2.3.1 Taotluse esitamise tähtaja kontroll

Tagasimaksmise või vähendamise taotlused esitatakse tollile teatavate tähtaegade jooksul (LTS artikli 121 lõige 1). See tähtaeg sõltub tagasimaksmise või vähendamise põhjusest (vt konkreetseid tähtaegu järgnevatest peatükkidest).

Seda tähtaega pikendatakse, kui taotleja tõendab, et taotluse esitamist ettenähtud tähtaja jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatud jõud (LTS artikli 121 lõige 2).

Tollialaste õigusnormide kontekstis sisaldavad nii „vääramatud jõud (*force majeure*)” kui ka „ettenägematute asjaolude” kontseptsioonid objektiivset elementi seoses ebatüüpiliste asjaoludega, mis on ettevõtjast sõltumatud, ja subjektiivset elementi, mis hõlmab asjaomase isiku kohustust kaitsta end ebatüüpilise sündmuse tagajärgede eest, võttes asjakohaseid meetmeid põhjendamatuid ohvreid toomata (selle kohta vt 18. mai 2017. aasta otsust, „*Latvijas Dzelceļš*” VAS vs. *Valsts ienemumu dienests*, kohtuasi C-154/16, punkt 61).

Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb vääramatud jõud kontseptsiooni mõista järgmises tähenduses: „ettevõtjast (taotlejast) sõltumatud asjaolud, ebatavalised ja ettenägematud asjaolud, mille tagajärge ei oleks olnud võimalik ära hoida hoolimata kõikidest asjakohastest abinõudest” (kohtuasi 5/02/1987 Denkavit, kohtuasi C-145/85; kohtuasi 7/12/1993, Edmond Huygensi kohtuasi C-12/92; 23. veebruari 1995. aasta otsus, kohtuasi C-334/93 Bonapharma, 17. juuli 1997. aasta otsus, kohtuasi C-97/95 Pascoal & Filhos, 10. juuli 1999. aasta otsus, kohtuasi C-37/97).

Liiatigi tuleb LTS artikli 121 lõike 1 tähenduses „vääramatud jõud” ja „ettenägematute asjaolude” kontseptsioone tõlgendada ranges tähenduses (vt analoogia põhjal 4. veebruari 2016. aasta otsust, *C & J Clark International ja Puma*, C-659/13 ja C-34/14, punktid 190 ja 191).

Tähtaja pikendamine ei ole võimalik juhul, kui esitatakse taotlus deklaratsiooni kehtetuks tunnistamiseks. Sellise taotluse puhul ei saa DA artiklis 148 sätestatud tähtaegu pikendada.

Kui tollivõla teatamise kohta on esitatud kaebus, peatatakse tagasimaksmise või vähendamise taotluse esitamiseks määratud tähtaeg alates kaebuse esitamise kuupäevast kuni kaebuse menetlemise lõpuni (LTS artikli 121 lõige 3).

2.2.3.2 Taotlus taotlejalt täiendava teabe saamiseks

Isik, kes esitab taotluse tollialaste õigusaktide kohaldamiseks seonduva otsuse saamiseks, peab esitama kogu teabe, mida pädevad tolliasutused sellise otsuse tegemiseks vajavad (LTS artikli 22 lõige 1).

Kui tagasimaksmise või vähendamise taotluse toetamiseks ei esitata muid dokumente kui impordilitsentsi kasutusega seotud kinnitus, ei ole see põhjus lugeda taotlus mitteaktsepteerituks.

Seevastu tagasimaksmise või vähendamise taotluse olemusest või põhjendustest sõltuvad muud dokumendid tuleb esitada taotluse aktsepteerimise järel, kui tolliasutus peab neid otsuse tegemisel vajalikuks.

Lisaks võib tolliasutus vastavalt DA artikli 13 lõikele 1 pärast taotluse vastuvõtmist leida, et otsuse tegemiseks tagasimaksmise või vähendamise taotluse kohta on vaja taotlejalt küsida lisateavet.

Niipea, kui tolliasutus on tuvastanud puuduva teabe ja/või dokumendid, tuleb saata ettevõtjale kiri, millega tal palutakse esitada vajalik teave ja/või dokumendid.

Kuna tolliasutuste 120-päevane tähtaeg otsuse tegemiseks algab taotluse aktsepteerimisest (ja mitte asjaomase teabe kättesaamisest), mõjutab igasugune viivitus taotluse hindamiseks vajaliku täiendava teabe või dokumentide küsimisel ettevõtjalt otsuse tegemise tavapärasest tähtaega.

Dokumendid, mis võivad osutada imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotluse hindamisel vajalikuks, on sõltuvalt ettevõtja taotluses esitatud alustest erinevad.

Need dokumendid võivad olla:

- asjaomas(t)e tollideklaratsiooni(de) koopia
- vastavalt LTS artikli 173 lõikele 3 muudetud tollideklaratsiooni(de) koopia
- arve
- AGRIM-sertifikaat
- eriprotseduuri(de) luba (LTS VII jaotis)
- sooduspäritolu tõend
- müügileping/ärileping
- tellimisleht
- tagasimakstava tollimaksu summa: selle jaotus algseks ja korrigeeritud summaks ning tagasimakstavaks või vähendatavaks summaks)
- siduv tariifiinformatsioon - siduv päritoluinformatsioon
- veodokument (veokiri, pakkeleht jne)
- tõend kauba defekti või lepingu tingimustele mittevastavuse kohta
- tõend standardile mittevastavuse kohta
- lõplik kohtuotsus
- tõend transiidieeskirjade järgimise kohta
- esindamisõigus
- toodete tehniline andmeleht
- veoarve

- tõend formaalsuse täitmise kohta seoses tagasimaksmise või vähendamise kohaldamisega (eksport, hävitamine või suunamine eriprotseduurile)
- RA artiklis 334 osutatud kauba väljaveo kinnitus

Tähtaja pikendamine

Tolli kehtestatud tähtaeg taotlejale lisateabe esitamiseks ei või ületada 30 päeva (otsuse tegemiseks ettenähtud tähtaega pikendatakse vastava ajavahemiku võrra. Taotlejale teatatakse otsuse tegemise tähtaja pikendamisest (DA artikli 13 lõige 1).

Kui ettevõtja ei esita lisateavet ja nõutavaid dokumente ettenähtud tähtaja jooksul, on asjakohane jätkata taotluse menetlemist keeldumisena, kohaldades eelnevalt asjaomase isiku õigust olla ära kuulatud.

2.2.3.3 Täiendava teabe taotlemine teiselt liikmesriigilt

Kui tagasimaksmiseks või vähendamiseks on vaja täiendavat teavet mõne muu kui selle liikmesriigi tollilt, kus tollivõlast teatati või kus kõnealune toll peab kaupa kontrollima, tagamaks, et tagasimaksmise või vähendamise tingimused on täidetud, palub otsustuspädev tolliasutus abi selle liikmesriigi tollilt, kus kaup asub, täpsustades vajaliku teabe või tehtava kontrolli laadi.

Teabenõudele on lisatud taotluse andmed või kõik vajalikud dokumendid, mis võimaldavad kauba asukoha liikmesriigi tollil saada teavet või teha vajalikke kontrole (RA artikli 175 lõige 1).

Kui tolliasutus ei kasutada elektroonilisi andmetöötlusvahendeid, saadab ta kauba asukoha liikmesriigi tollile kaks koopiat teabenõudest, mis on koostatud lisas 33-06 (RA artikli 175 lõige 2) sätestatud vormi kasutades.

Abi taotlemise korral teavitatakse taotlejat (või tema esindajat) nõuetekohaselt (DA artikli 13 lõige 3).

Kauba asukoha liikmesriik täidab kõnealuse taotluse viivitamata. Ta hangib nõutud teabe või teostab otsustuspädeva tolliasutuse nõutud kontrollid 30 päeva jooksul alates teabenõude kättesaamise päevast.

Ta sisestab saadud tulemused teabenõude originaaleksemplari vastavasse osasse ja saadab selle koos kõigi teabenõudest tulenevate dokumentidega tagasi otsustuspädevale tolliasutusele.

Kui kauba asukoha liikmesriigi toll ei ole võimeline hankima otsustuspädeva tolliasutuse nõutavat teavet või teostama nõutud kontrole 30 päeva jooksul, saadab ta nõuetekohase märkega teabenõude tagasi (RA artikli 175 lõige 3).

2.2.4 Otsuse tegemine tagasimaksmise või vähendamise taotluse kohta

Kui toll ei saa esitatud alustel lubada impordi- või eksporditollimaksu summa tagasimaksmist või vähendamist, peab ta tagasimaksmise või vähendamise taotlust kaaluma muid tagasimaksmise või vähendamise aluseid silmas pidades (LTS artikli 121 lõige 2).

Kui tolliasutused kaaluvad „tagasimaksmise või vähendamise taotlust muid tagasimaksmise või vähendamise aluseid silmas pidades”, hinnates seejuures mitmeid tagasimaksmise/vähendamise õiguslikke aluseid, tehakse tagasimaksmise kohta siiski vaid üks otsus.

Kui „tagasimaksmise või vähendamise taotluse kaalumisel muid tagasimaksmise või vähendamise aluseid silmas pidades” tehakse tagasimaksmise/vähendamise otsus erineva artikli alusel kui taotluses märgitud, peetakse otsust siiski taotlusel, mitte omal algatusel, põhinevaks, sest analüüsi tegemine lähtus algsest taotlusest kooskõlas LTS artikli 121 lõikega 2.

2.2.4.1 Otsuse tegemise tähtaeg

Pädev tolliasutus teeb otsuse ja teatab sellest taotlejale viivitamata ning hiljemalt 120 päeva jooksul taotluse aktsepteerimise kuupäevast (LTS artikli 22 lõike 3 esimene lõik).

Kui tollil ei ole võimalik tähtjaks otsust teha, teatab ta taotlejale sellest enne kõnealuse tähtaja möödumist, esitades põhjused ja määrates uue tähtaja, mida ta peab otsuse tegemiseks vajalikuks. See uus tähtaeg ei tohi ületada 30 päeva (LTS artikli 22 lõike 3 teine lõik).

2.2.4.2 Otsuse tegemise tähtaja pikendamine või peatamine

Toll võib pikendada otsuse tegemiseks ettenähtud tähtaega, kui taotleja palub ajapikendust kohanduste tegemiseks, et tagada tingimuste ja kriteeriumite täitmine (LTS artikli 22 lõike 3 kolmas lõik).

Otsuse tegemise tähtaega võib pikendada, kui:

- kui otsustuspädev tolliasutus leiab pärast taotluse vastuvõtmist, et otsuse tegemiseks on vaja küsida taotlejalt lisateavet. Tolliasutus kehtestab taotlejale teabe esitamiseks tähtaja, mis ei ületa 30 päeva. Otsuse tegemiseks ettenähtud tähtaega pikendatakse vastava ajavahemiku võrra (DA artikli 13 lõige 1);
- kohaldatakse õigust olla ära kuulatud. Otsuste tegemise tähtaega pikendatakse 30 päeva võrra. Taotlejale teatatakse tähtaja pikendamisest (DA artikli 13 lõige 2);
- kui otsustuspädev tolliasutus on konsulteerinud teise tolliasutusega. Otsuse tegemise tähtaega pikendatakse sama palju kui konsulteerimise tähtaega. Taotlejale teatatakse otsuse tegemise tähtaja pikendamisest (DA artikli 13 lõige 3);

- kui on tõsine kahtlus, et rikutakse tollialaseid õigusakte ja kui toll korraldab nende kahtluste alusel uurimisi. Otsuse tegemise tähtaega pikendatakse ajavahemiku võrra, mis on vajalik selliste uurimiste lõpuleviimiseks. Tähtaega võib pikendada kuni üheksa kuud. Taotlejale teatatakse tähtaja pikendamisest, kui see ei sea uurimist ohtu (DA artikli 13 lõige 4).

Kui komisjonile saadetakse otsuse tegemiseks toimik (LTS artikli 116 lõike 3 esimene lõik) või kui toimikut ei saadeta, sest komisjon on juba võtnud vastu otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta, või kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit (LTS artikli 116 lõike 3 teine lõik), peatatakse tagasimaksmise või vähendamise otsuse tegemise tähtaeg seni, kuni asjaomane liikmesriik on saanud teate komisjoni otsuse kohta või komisjonilt teate toimiku tagastamise kohta (DA artikli 97 lõige 1).

Tuleb märkida, et kui otsust ei tehta tolliseadustiku artikli 22 lõikes 3 osutatud ajavahemiku jooksul, on taotlejal vastavalt artikli 44 lõike 1 teisele lõigule õigus esitada kaebus.

Kui toll ei tee otsust DA artikliga 100 ettenähtud tähtaja jooksul või ei teata kõnealusele liikmesriigile oma otsusest DA artikli 101 lõikega 1 ettenähtud tähtaja jooksul, teeb asjaomane otsustuspädev tolliasutus asjaomase isiku suhtes soodsa otsuse (DA artikkel 102).

2.2.4.3 *Õigus olla ära kuulatud ebasoodsa otsuse korral*

Enne sellise otsuse tegemist, mis võib kahjustada taotlejat, peab toll esitama oma otsuse aluseks olevad põhjendused taotlejale, kellele antakse võimalus väljendada oma seisukohta ettenähtud ajavahemiku jooksul alates kuupäevast, mil tal need põhjendused kätte saab või mil need loetakse kättesaaduks (LTS artikli 22 lõike 6 esimene lõik).

Taotleja peab esitama oma seisukoha otsuse kohta, mis võib teda negatiivselt mõjutada, 30 päeva jooksul (DA artikli 8 lõige 1).

Asjaomases teates peab:

- a) sisalduma viide dokumentidele ja teabele, mille alusel toll kavatses oma otsuse teha;
- b) olema märgitud ajavahemik, mille jooksul asjaomane isik peab väljendama oma seisukohta. Ajavahemik algab kuupäevaga, mil see isik kõnealuse teate kätte saab või mil see loetakse kättesaaduks;
- c) sisalduma viide asjaomase isiku õigusele saada juurdepääs punktis a osutatud dokumentidele ja teabele (RA artikli 8 lõige 1).

Kui asjaomane isik väljendab oma seisukohta enne asjaomase tähtaja lõppu, võib toll teha otsuse, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik väljendab samaaegselt kavatsust väljendada ettenähtud ajavahemiku jooksul täiendavalt oma seisukohta (RA artikli 8 lõige 2).

Pärast seisukoha väljendamise ajavahemiku lõppemist tehakse otsus taotlejale asjakohases vormis teatavaks (LTS artikli 22 lõike 6 esimene lõik).

Taotlejale ei anta võimalust väljendada oma seisukohta, kui otsus käsitleb taotlejale komisjoni otsusest teatamist (DA artikli 10 punkt c).

2.2.4.4 Otsusega seonduvad andmenõuded

Tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsused sisaldavad järgmisi andmeid (DA A lisa).

- Otsuse kooditüüp (andmeelemendi järjekorranumber 1/1)

tagasimaksmise otsuse korral: **REP** (RA A lisa, II jaotis, 2)

vähendamise otsuse korral: **REM** (RA A lisa, II jaotis, 2)

- Allkiri/autentsuse kinnitamine (andmeelemendi järjekorranumber 1/2)

Paber kandjal vormistatud otsuse allkirjastamine või elektroonilise andmetöötlussüsteemi abil vormistatud otsuse muul viisil autentimine isiku poolt, kes teeb otsuse impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise kohta.

- Otsuse viitenumber (andmeelemendi järjekorranumber 1/6)

Otsustuspädeva tolliasutuse poolt otsusele antud kordumatu viitenumber.

- Otsustuspädev tolliasutus (andmeelemendi järjekorranumber 1/7)

Otsust vastu võtva tolliasutuse tunnusnumber või nimi ja aadress.

- Lisatud dokumendid (andmeelemendi järjekorranumber 2/4)

Esitatakse otsusele lisatud dokumentide liik ja, kui see on asjakohane, tunnusnumber ja/või väljaandmise kuupäev. Märkida tuleb ka lisatud dokumentide koguarv.

Kui dokumendis esitatud teave on järg otsuses mujal esitatud teabele, tuleb viidata asjaomasele andmeelemendile.

- Otsuse saaja (andmeelemendi järjekorranumber 3/1)

Otsuse saaja on isik, kellele otsus on välja antud.

See teave on kohustuslik üksnes siis, kui isiku EORI-numbrit ei nõuta. Kui esitatakse EORI-number, ei ole nime ja aadressi esitamist vaja, kui taotlust ei väljastata paber kandjal (4. märkus).

Kui importijatena tegutsevad laevandusettevõtjad, adresseeritakse otsus neile.

- Otsuse saaja tunnus (andmeelemendi järjekorranumber 3/2)

Otsuse saaja on isik, kellele otsus on välja antud.

- Esindaja, kui olemas (andmeelemendi järjekorranumber 3/3)

Kui taotlejal on esindaja, on nõutav esindajaga seotud teave. See teave on kohustuslik üksnes juhtudel, kus isiku EORI-numbrit ei nõuta. Kui esitatakse EORI-number, ei ole nime ja aadressi esitamist vaja, kui taotlust ei väljastata paber kandjal (4. märkus).

- Esindaja tunnusandmed (andmeelemendi järjekorranumber 3/4)

Kui taotlejal on esindaja, on nõutav esindaja EORI-number.

- Koht (andmeelemendi järjekorranumber 4/1)

See teave on nõutav üksnes paber kandjal taotluse korral (7. märkus).

- Kuupäev (andmeelemendi järjekorranumber 4/2)

Kuupäev, mil tehti otsus impordi- või eksporditollimaksusumma tagasimaksmise või vähendamise kohta.

- Üldised märkused (andmeelemendi järjekorranumber 6/3)

Otsustuspädev tolliasutus määrab kindlaks kaebuse esitamise õigusega seotud üksikasjad.

Tuleb esitada andmed nõuete kohta, mis kehtivad kauba suhtes kuni otsuse rakendamiseni. Kui see on asjakohane, sisaldab otsus teadet otsuse saajale selle kohta, et ta peab kauba esitamisel andma otsuse originaali tema valitud tolliasutusele, kes nõudeid rakendab.

- Sissenõudmist käsitlev jaotis (andmeelemendi järjekorranumber VIII/1)

Nõutav on tollideklaratsiooni tolli viitenumber (MRN) või viide mis tahes muule dokumendile, mis on selle impordi- või eksporditollimaksu nõude aluseks, mille tagasimaksmist või vähendamist taotletakse.

- Tolliasutus, kus tollivõlast teatati (andmeelemendi järjekorranumber VIII/2)

Nõutav on selle tolliasutuse tunnus, kus teatati taotluses osutatud impordi- või eksporditollimaksust.

Paber kandjatel taotluse esitamise korral tuleb märkida asjaomase tolliasutuse nimi ja täielik aadress, sealhulgas olemasolu korral sihtnumber.

- Kaupade asukoha eest vastutav tolliasutus (andmeelemendi järjekorranumber VIII/3)

See teave esitatakse üksnes juhul, kui selle sisu erineb tolliasutusest, kus tollivõlast teatati.

Tuleb märkida asjaomase tolliasutuse tunnus.

Paber kandjatel taotluse esitamise korral tuleb märkida asjaomase tolliasutuse nimi ja täielik aadress, sealhulgas olemasolu korral sihtnumber.

- Kaupade asukoha eest vastutava tolliasutuse märkused (andmeelemendi järjekorranumber VIII/4)

See andmeelement täidetakse juhul, kui summa tagasimaksmise või vähendamise tingimuseks on toote hävitamine, riigile loovutamine või eriprotseduurile või ekspordiprotseduurile suunamine, kuid vastavad formaalsused täidetakse üksnes kõnealuse toote ühe või mitme osa või komponendi puhul.

Sellisel juhul tuleb märkida liidu tolliterritooriumile jääva kauba kogus, liik ja väärtus.

Kui kaup on ette nähtud heategevusorganisatsioonile tarnimiseks, tuleb märkida asjaomase üksuse nimi ja täielik aadress, sealhulgas olemasolu korral sihtnumber.

- Tolliprotseduur (taotlus tolliformaalsuste eelnevaks täitmiseks) (andmelemendi järjekorranumber VIII/5)

Välja arvatud enammakstud impordi- või eksporditollimaksu summade korral on nõutav selle tolliprotseduuri kood, mille alla taotleja soovib kauba suunata,.

Koodid on esitatud B lisas seoses andmelemendi 1/10 „Protseduur” all (A lisa, I jaotis, andmelemendi järjekorranumber VIII/5). Kohaldatavad koodid on:

10 Alaline eksport

Liidu tolliterritooriumilt väljaviidava liidu kauba suhtes kohaldatakse ekspordiprotseduuri (LTS artikli 269 lõige 1).

51 Kauba suunamine seestöötlemisprotseduurile

Seestöötlemisprotseduur hõlmab ka hävitamist (kauba hävitamine on töötlemistoiming, vt LTS artikli 5 lõiget 37), välja arvatud juhul, kui kauba hävitamise viib läbi toll või see toimub tolli järelevalve all

80 Välistransiit

Kui liidu kaupa eksporditakse kolmandasse riiki, mis on ühistransiidiprotseduuri konventsiooni osalisriik, või kui liidu kaupa eksporditakse ühte või mitmesse ühistransiidiprotseduuri riiki ja see läbib kõnealused riigid ning kui kohaldatakse ühistransiidiprotseduuri konventsiooni sätteid ning kui liidu kaup vastab imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise tingimustele, suunatakse see välistransiidiprotseduurile juhul, kui liidu kaup vastab imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise tingimustele, kui see suunatakse välistransiidiprotseduurile (DA artikkel 189).

76 Kauba tolliladustamisprotseduurile suunamine

Liidu kaupa võib suunata tolliladustamisprotseduurile selleks, et saada kasu imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest (LTS artikli 237 lõige 2).

Selgitus:

- Vabasse ringlusse lubamise järel defektse või lepingu tingimustele mittevastava kauba põhjal määratud imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotlus (LTS artikkel 118).

- Asjaomase kauba võib tagasimakse või vähenduse saamiseks liidu tolliterritooriumilt väljaviimise asemel suunata tolliladustamisprotseduurile.

78 Kauba suunamine vabatsiooni

Liidu kauba võib suunata vabatsiooniprotseduurile selleks, et saada kasu imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest (LTS artikli 237 lõige 2).

Tuleb näidata, kas formaalsuste eelnev täitmine on nõutav.

- Tolliväärtus (andmeelemendi järjekorranumber VIII/6)

Tuleb märkida kauba tolliväärtus.

- Õiguslik alus (andmeelemendi järjekorranumber VIII/9).

Nõutav on impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotlemise õiguslik alus, kasutades asjakohast koodi (RA A lisa, II jaotis, 2 koodi, VIII/9 Õiguslik alus). Asjakohased koodid on järgmised:

Kood	Kirjeldus	Õiguslik alus
A	Enammääratud impordi- või eksporditollimaksu summad	LTS artikkel 117
B	Defektne kaup või lepingu tingimustele mittevastav kaup	LTS artikkel 118
C	Pädevate asutuste eksimus	LTS artikkel 119
D	Õigluse põhimõte	LTS artikkel 120
E	Impordi- või eksporditollimaksu summa, mis on makstud seoses LTS artikli 174 kohaselt kehtetuks tunnistatud tollideklaratsiooniga	LTS artikli 116 lõige 1

- Impordi- või eksporditollimaksu liik (andmeelemendi järjekorranumber VIII/8)

Nõutav on tagasimakstava või vähendatava impordi- või eksporditollimaksu liik, kasutades asjakohaseid koode (vastavalt RA A lisa I jaotisele, B lisas esitatud koodid seoses andmeelemendiga 4/3 Maksude arvestus – maksude liigid).

Kohaldatakse järgmisi koode:

Imporditollimaksud	A00
Lõplikud dumpinguvastased tollimaksud	A30
Ajutised dumpinguvastased tollimaksud	A35
Lõplikud tasakaalustavad tollimaksud	A40
Ajutised tasakaalustavad tollimaksud	A45
Eksporditollimaks	C00
Teiste riikide nimel kogutud tollimaksud	E00

- Tagasimakstava või vähendatava imporditollimaksu summa (andmeelemendi järjekorranumber VIII/7)

Tuleb märkida tagasimakstava või vähendatava impordi- või eksporditollimaksu summa, kasutades omavääringu asjakohast koodi (vääringu jaoks kasutatakse vääringule kehtestatud kolmetähelist ISO koodi (ISO 4217), vt RA A lisa I jaotist).

Kohaldatakse järgmisi asjakohaseid koode:

Rahaühik	Kood
Euro	EUR
Taani kroon	DKK
Rootsi kroon	SEK
Suurbritannia naelsterling	GBP

Tšehhi kroon	CZK
Ungari forint	HUF
Poola zlott	PLN
Bulgaaria leev	BGN
Rumeenia lei	RON
Horvaatia kuna	HRK

- Kauba kasutamine või sihtkoht (andmelemendi järjekorranumber VIII/10)

Tuleb märkida teave selle kohta, kuidas kaupa võib kasutada või millisesse sihtkohta selle võib saata sõltuvalt konkreetsel juhul tolliseadustikuga ettenähtud võimalustest ja vajaduse korral otsustuspädeva tolliasutuse antud eriloa alusel.

- Tolliformaalsuste täitmise tähtaeg (andmelemendi järjekorranumber VIII/11)

Tuleb märkida ajavahemik päevades, mille jooksul tuleb täita impordi- või eksporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise seotud formaalsused.

- Otsustuspädeva tolliasutuse kinnitus (andmelemendi järjekorranumber VIII/12)

Kui see on asjakohane, märgib otsustuspädev tolliasutus, et impordi- või eksporditollimaksu ei maksta tagasi ega vähendada enne, kui rakendustolliasutus on teatanud otsustuspädevale tolliasutusele, et tagasimaksmise või vähendamise seotud formaalsused on täidetud.

- Tagasimaksmise või vähendamise aluste kirjeldus

Kui impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise alused on otsuse ja taotluse puhul erinevad, tuleb üksikasjalikult kirjeldada otsuse aluseks olevaid põhjendusi.

Taotlejat kahjustavas otsuses peavad sisalduma eespool nimetatud andmenõuded, kuid see peab olema ka nõuetekohaselt põhjendatud.

Tagasimaksmisest või vähendamisest keeldumise põhjused, isegi kui neid on juba selgitatud seoses õigusega olla ära kuulatud, peavad olema otsuses selgelt ja üksikasjalikult välja toodud.

- viide kaebuse esitamise õigusele ja selle kasutamise tingimused

Taotlejat kahjustavas otsuses esitatakse selle aluseks olevad põhjendused ja viidatakse kaebuse esitamise õigusele (LTS artikli 22 lõige 7).

Kaebuse esitamise õigus on ka igal isikul, kes on esitanud taotluse, et toll teeks otsuse, ja ei ole oma tagasimaksmise või vähendamise taotluse kohta ettenähtud tähtaja jooksul otsust saanud (LTS artikli 44 lõike 1 teine lõik).

Kaebuse esitamise õigust võib kasutada vähemalt kahes järgus:

a) esitada kaebus algul tollile või kohtule või muule liikmesriigi poolt selleks määratud asutusele;

b) seejärel kõrgemalseisvale sõltumatule asutusele, milleks vastavalt liikmesriikides kehtivatele õigusaktidele võib olla kohus või samaväärne eriorgan (LTS artikli 44 lõige 2).

Kaebus esitatakse selles liikmesriigis, kus otsus tehti või kus selle tegemist taotleti (LTS artikli 33 lõige 3).

2.2.5 Kuidas tagasimaksmise või vähendamise otsust teha ja sellest teatada

Otsusest teatatakse elektroonilisi andmetöötlusvahendeid kasutades (LTS artikli 6 lõige 1). Impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest võib asjaomastele isikutele teatada elektroonilistest andmetöötlusvahenditest erinevate vahendite abil (paber kandjal) kooskõlas asjaomasel liikmesriigis kehtestatud sätetega (DM artikkel 94).

2.2.6 Tagasimaksmise/vähendamise protseduuri lõpuleviimine

2.2.6.1 Tolliformaalsuste täitmine

Kui tagasimaksmise või vähendamise tingimuseks on tolliformaalsuste täitmine, teavitab tagasimaksmis- või vähendamisotsuse saaja monitooringu tolliasutust sellest, et ta on kõnealused formaalsused täitnud. Kui otsuses on märgitud, et kaupa võib eksportida või suunata eriprotseduurile ja võlgnik kasutab seda võimalust, on monitooringu tolliasutuseks see tolliasutus, kus kaup kõnealusele protseduurile suunatakse (RA artikli 176 lõige 1).

Monitooringu tolliasutus teavitab otsustuspädevat tolliasutust selle kaubaga seotud tolliformaalsuste täitmisest, mille suhtes tagasimaksmist või vähendamist kohaldatakse, kasutades RA lisas 33-07 IA sätestatud vormi (RA artikli 176 lõige 2).

Kui otsustuspädev tolliasutus on otsustanud, et tagasimaksmine või vähendamine on õigustatud, makstakse tollimaksu summa tagasi või vähendatakse seda alles pärast seda, kui kõnealune tolliasutus on kätte saanud asjaomase teabe (RA artikli 176 lõige 3).

Otsustuspädev tolliasutus võib lubada lõpetada enne otsuse tegemist tolliformaalsused, mille suhtes võib kohaldada mis tahes tagasimaksmist või vähendamist. Selline luba ei piira kõnealuse otsuse tegemist. Neil juhtudel kohaldatakse RA artikli 176 lõikeid 1–3 *mutatis mutandis* (RA artikli 176 lõige 4).

Monitooringu tolliasutus tähendab tolliasutust, kes tagab vajaduse korral selle, et impordi- või eksporditollimaksu summa tagasimaksmise või vähendamise tingimuseks olevad formaalsused või nõuded on täidetud (RA artikli 176 lõige 5).

Kui toll võtab vastu impordi- või eksporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise otsuse, mille tingimuseks on teatavate tolliformaalsuste eelnev täitmine, seab toll nende tolliformaalsuste täitmiseks tähtaja, mis ei tohi olla pikem kui 60 päeva alates kõnealuse otsuse teatavakstegemise päevast (RA artikli 177 lõige 1).

Kui ettenähtud tähtaega ei järgita, kaotatakse õigus tagasimaksmisele või vähendamisele, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik tõendab, et ta ei saanud seda tähtaega järgida ettearvamatute asjaolude või vääramatu jõu tõttu (RA artikli 177 lõige 2).

2.2.6.2 Komisjonile esitatav teave

Kui toll teeb tagasimakseid või vähendusi „pädevate asutuste eksimuse tõttu” (LTS artikkel 119 LTS) või „õigluse huvides” (LTS artikkel 120), teatab asjaomane liikmesriik sellest komisjonile (LTS artikli 121 lõige 4).

Iga liikmesriik edastab komisjonile loetelu juhtumitest, mil pädevate asutuste eksimuse või õigluse huvides kohaldati tagasimaksmist või vähendamist ja konkreetsele võlgnikule ühe või mitme impordi- või eksporditehingu eest, kuid üheainsa vea või eriasjaolu tõttu tehtud tagasimaksude või vähenduste summa on üle 50 000 euro, välja arvatud komisjonile otsustamiseks edastatud juhtumid (RA artikli 181 lõige 1).

Teave edastatakse iga aasta esimeses ja kolmandas kvartalis kõigi juhtumite kohta, mille korral otsustati tollimaks esimese poolaasta jooksul tagasi maksta või seda vähendada (RA artikli 181 lõige 2).

Kui liikmesriik ei ole kõnealuse poolaasta jooksul komisjonile edastatud juhtumite kohta otsust teinud, saadab ta komisjonile teata kandega „Ei kohaldata”.

Nende sätete kohaselt tuleb liikmesriikidel edastada komisjonile kõik need juhtumid komisjonilt sellekohast taotlust ootamata.

Teabevahetus seoses haldusotsuste ja lõplike kohtuotsustega

Iga liikmesriik peab tegema komisjonile kättesaadavaks loetelu juhtumitest, mil tagasimaksed või vähendused tehti pädevate asutuste eksimuse (LTS artikkel 119) või õigluse huvides (LTS artikkel 120) ja tagasimakstud või vähendatud summa on 50 000 eurot või väiksem” (RA artikli 181 lõige 4).

Esitatakse järgmine teave (RA artikli 181 lõige 5):

- (a) tollideklaratsiooni või tollivõlast teatava dokumendi viitenumber;
- (b) tollideklaratsiooni või tollivõlast teatava dokumendi kuupäev;
- (c) otsuse liik;

(d) otsuse õiguslik alus;

(e) summa ja vääring;

(f) juhtumi üksikasjad (sealhulgas lühike selgitus, miks toll leiab, et tagasimaksmise/vähendamise tingimused on asjakohase õigusliku aluse seisukohalt täidetud).

Otsuste teatavakstegemine

Liikmesriik, kuhu otsustuspädev tolliasutus kuulub, teavitab komisjoni otsusest, mis on tehtud komisjoni otsuse alusel (DA artikli 101 lõige 2).

2.3 Erisätted

2.3.1 Omal algatusel tagasimaksmine/vähendamine

Kui toll ise ettenähtud ajavahemike jooksul avastab, et impordi- või eksporditollimaksu summa tuleb tagasi maksta või seda tuleb vähendada enammääratud tollimaksu (LTS artikkel 117), pädevate asutuste eksimuse (LTS artikkel 119) või õigluse huvides (LTS artikkel 120), teeb toll nimetatud tagasimaksed või vähendamised omal algatusel, kui otsustamispädevuse eeskirjadest ei tulene teisiti (LTS artikli 116 lõige 4).

Näide:

Kui toll avastab, et imporditollimaks summas 1 miljonit eurot tuleb tagasi maksta pädevate asutuste eksimuse tõttu (LTS artikkel 119), saadab ta toimiku komisjonile otsuse tegemiseks. Siinkohal puudub tollil ise õigus otsustada, sest otsustuspädev on komisjon.

LTS artikli 116 lõige 4 tagab, et teatavatel juhtudel, kui tollil on kõik vajalikud andmed, mis lubavad tal tagasimakseid/vähendamisi teha, ei ole ta kohustunud ootama (üksnes formaalsetel põhjustel) asjaomase isiku tagasimaksmise/vähendamise nõude esitamist.

LTS artikli 116 lõige 4 nõuab, et toll teeks tagasimaksed või vähendamised üksnes siis, kui ta on võimeline ise tuvastama konkreetse olukorra, mis tagasimaksmise/vähendamise tingib, s.t. kui tollil on kogu teave.

Ex officio otsus peab vastama õiguslikele nõuetele.

Kui toll ise avastab, et impordi- või eksporditollimaksu summa on tasutud ja vastav tollideklaratsioon on tunnistatud kehtetuks (LTS artikli 116 lõike 1 teine lõik), ei ole tollil õigust omal algatusel tagasimakset teha.

Kui toll ise avastab, et kaup on defektne või ei vasta lepingu tingimustele (LTS artikkel 118), ei või toll omal algatusel tagasimakseid või vähendusi teha.

2.3.2 Tagasimaksmise/vähendamise erijuhtumid

a) Ekslikult lubatud tagasimaksmine/vähendamine

Kui toll on lubanud tagasimaksmist või vähendamist ekslikult, taaskehtestatakse algne tollivõlg niivõrd, kui selle tasumine ei ole aegunud (LTS artikli 116 lõige 7).

Kui toll on lubanud tagasimaksmist või vähendamist ekslikult, puudub kohustus teha eraldi otsust algse eksliku tagasimaksmise või vähendamise otsuse tühistamiseks, vaid piisab uue otsuse teatamisest (võimaldades eelnevalt õigust olla ära kuulatud). Seetõttu ei ole vaja vormistada otsuse selgesõnalist tühistamist (LTS artikkel 27), kehtetuks tunnistamist või muutmist (LTS artikkel 28).

Seoses tähtaegadega, mille jooksul toll võib LTS artikli 116 lõikele 7 (ja selle tähtaja alguskuupäevana kasutatavale kuupäevale) tugineda, tuleb märkida järgmist:

- vastavalt LTS artikli 103 lõike 1 sätetega teatatakse tollivõlast võlgnikule kolmeaastase perioodi jooksul, kuid seda ettenähtud tähtaega võib vastavalt LTS artikli 103 lõikele 2 pikendada kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, lubades tollivõlast võlgnikule teatada ka pärast nimetatud kolmeaastase perioodi lõppu (kui tollivõlg on tekkinud sellise toimingu tagajärjel, mille alusel võis selle toimingute tegemise ajal algatada kriminaalasja). Kõnealune pikendamine võib vastavalt siseriiklikele õigusaktidele varieeruda minimaalselt viiest aastast maksimaalselt kümne aastani;

- mis puudutab ettenähtud tähtaja alguskuupäeva, on LTS artikli 103 lõikes 1 osundatud „tollivõla tekkimise kuupäevale”. Niisiis, kuna enamikel juhtudel on tollivõlg tekkinud LTS artikli 77 tähenduses, s.t. imporditollimaksuga maksustatavata kauba vabasse ringlusse lubamise kaudu, on asjakohane kuupäev üldiselt asjaomase tollideklaratsiooni aktsepteerimise kuupäev;

- hindamaks, kas tollivõlg on aegunud (LTS artikli 116 lõike 7 kohaldamise tähenduses), võetakse arvesse, et LTS artikli 103 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtajad peatatakse tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise kuupäevast kuupäevani, mil tehti otsus tagasimaksmise või vähendamise kohta (vt LTS artikli 103 lõige 4).

LTS artikli 116 lõike 7 kohaldamine tähendab ka LTS artikli 116 lõike 6 teise lõigu kohaselt tolli poolt tasutud intressi tagasi maksmist.

b) Tagasimaksmise või vähendamise võimatus pettuse korral

Tagasimaksmist või vähendamist ei lubata, kui tollivõlast teatamine toimus võlgniku pettuse tulemusena (LTS artikli 116 lõige 5).

Üldjuhul võib pettus hõlmata toiminguid, mille alusel on algatatud kriminaalasjad. Ühelgi pettusekatse teinud ettevõtjal ei ole õigust tollimaksu tagasimaksmisele või vähendamisele.

2.3.3 Intressi maksmine

LTS artikli 116 lõike 6 esimeses lõigus on ette nähtud, et tagasimakstavatelt impordi- või eksporditollimaksu summadelt ei pea asjaomane toll intressi maksuma.

Intressi tuleb siiski maksta, kui tagasimaksmise otsust ei täideta kolme kuu jooksul pärast nimetatud otsuse tegemist, välja arvatud siis, kui tähtajast kinnipidamine ei sõltunud tollist (LTS artikli 116 lõike 6 teine lõik).

Sellistel juhtudel makstakse intressi alates kolmekuulise tähtaja möödumisest kuni tagasimaksmise kuupäevani. Intressimäär kehtestatakse kooskõlas artikliga 112 (LTS artikli 116 lõike 6 kolmas lõik).

2.3.4 Väikese summa tagasimaksmine või vähendamine

Toll maksab impordi- või eksporditollimaksu summa tagasi või vähendab seda, kui see on 10 eurot või rohkem, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik taotleb väiksema summa tagasimaksmist või vähendamist (LTS artikli 116 lõige 2).

Lühidalt öeldes tuleneb LTS artikli 116 lõikest 2, et kui esinevad kehtivad alused impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmiseks või vähendamiseks ja asjaomane isik esitas vastava taotluse, tuleb anda luba tagasimaksmiseks või vähendamiseks asjaomasest summast hoolimata. See ei loe, kui summa on 10 eurot või üle või alla selle.

Vastupidi, luba impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmiseks või vähendamiseks saab *ex officio* või omal algatusel protseduuri raames anda üksnes siis, kui summa on 10 eurot või rohkem.

Kui liikmesriigi vääring ei ole euro, on kohaldatav euro väärtus omavääringu suhtes Euroopa Keskpanga poolt oktoobri esimesel tööpäeval kindlaksmääratud valuutakurs; see kurss hakkab kehtima alates järgmise aasta 1. jaanuarist (LTS artikli 53 lõige 2 ja RA artikli 48 lõige 2).

2.3.5 Dumpinguvastased tollimaksud

Nõukogu määruse (EL) nr 1036/2016 (edaspidi „alusmäärus”) artikli 11 lõikes 8 on sätestatud, et importija võib taotleda tasutud dumpinguvastaste tollimaksude tagasimaksmist, kui on näidatud, et dumpingumarginaal, mille alusel tollimakse maksti, on kaotatud või seda on vähendatud tasemeni, mis on alla kehtiva tollimaksu taseme.

Alusmääruse artikli 11 lõikel 8 ei ole sama eesmärk ja ulatus kui LTS artiklil 117.

Liitigi erineb nende kahe korra skeem põhimõtteliselt. Nimelt jääb alusmääruse artikli 11 lõikes 8 kehtestatud kord komisjoni pädevusse ja seda saab kohaldada üksnes kuuekuulise ajavahemiku jooksul alates kuupäevast, mil pädevad ametiasutused lõplike maksmisele kuuluvate tollimaksude summa nõuetekohaselt kindlaks määrasid, seevastu LTS artiklis 117 sätestatud kord kuulub riiklike tolliasutuste pädevusse ja sellele võib

tugineda kolme aasta jooksul alates kuupäevast, mis asjaomaste tollimaksude summast võlgnikule teatati.

3. Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 117 alusel

3.2 Tagasimaksmise ja vähendamise alused

Teatavatel tingimused on lubatud impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmine või vähendamine järgmistel põhjustel:

1. enam määratud impordi- või eksporditollimaksu summad;
2. defektne kaup või lepingu tingimustele mittevastav kaup;
3. pädevate asutuste eksimus;
4. õigluse põhimõte;
5. tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine.

LTS artikli 116 lõikes 1 on ammendatavalt loetletud erinevad põhjused, mis võivad õigustada tagasimaksmist või vähendamist. Edaspidi selgitatakse iga põhjust lähemalt.

Enam määratud impordi- või eksporditollimaksu summad (LTS artikkel 117)

„Enam määramisest” tuleneva tagasimaksmise või vähendamise lubamise õiguslik alus on sätestatud LTS artiklis 117.

Tollimaks on enam määratud, kui:

- A) tollivõlale vastav summa, millest esialgu teatati, ületab tasumisele kuuluva summa;
- B) tollivõlast teatati võlgnikule vastuolus LTS artikli 102 lõike 1 punktidega c ja d;
- C) soodsaid tariifimeetmeid kohaldati tagasiulatuvalt (LTS artikli 117 lõige 2)

LTS artikli 117 lõige 2 on lõike 1 erisäte (*lex specialis*).

Järgnevalt on lähemalt selgitatud iga üksikut põhjust.

3.2.1 Tollivõlale vastav summa, millest esialgu teatati, ületab tasumisele kuuluva summa

Tagasimaksmist või vähendamist lubatakse LTS artikli 116 lõike 1 punktiga a koostoimes LTS artikliga 117, kui tollivõlale vastav summa, millest esialgu teatati, ületab tasumisele kuuluva summa. „Tasumisele kuuluv summa” on samatähenduslik, kui „seaduse alusel tasumisele kuuluv summa” ühenduse tolliseadustikus (ÜTS).

See võib ilmneda järgmistel juhtudel.

1. Tolliasutused on tasumisele kuuluva impordi- või eksporditollimaksu summa määramisel eksinud. Eksliku tollimaksusumma määramine võib olla tingitud järgmisest asjaoludest:
 - ebaõige maksustamisalus;

- kohaldatav õigeõige tollimaksumäär;
- tasumisele kuuluva maksu vaeleavestus.

2. Impordil või ekspordil tekkinud tollivõla lõppemine

Teatud juhtudel lõpeb impordil või ekspordil tekkiv tollivõlg (LTS artikkel 124). Lõpetamist tuleks käsitleda tagasimaksmise/vähendamise seotud liidu tolliseadustiku sätetest eraldi (kustutamist hallatakse otseselt arvestuskannetes).

3. Ebaõige teave tollideklaratsioonis

Deklarant võib impordideklaratsioonis esitada ekslikult ebaõiged andmed (nt ebaõige kauba koodi), mille tulemusel ületab teatatud tollivõla summa tasumisele kuuluva summa. Tagasimaksmist või vähendamist kohaldatakse kauba esitamisel (RA artikkel 173). Kauba esitamine tollile tähendab tollile teatamist, et kaup on saanud tolliasutusse või muusse kohta, mille toll on selleks määranud või heaks kiitnud, ning kõnealuse kauba kättesaadavaks tegemist tollikontrolli läbiviimiseks (LTS artikli 5 lõige 33). Kui kaupa ei saa tollile esitada, võimaldab otsustuspädev tolliasutus tagasimaksmist või vähendamist ainult siis, kui tal on tõendeid, mis osutavad, et kõnealune kaup on kaup, mille suhtes tollimaksude tagasimaksmist või vähendamist taotleli (RA artikkel 173).

4. Allahindlused

Müüja võib anda ostjale (defektideta või mitte kahjustunud) kauba puhul allahindlust.

Allahindlusi võetakse arvesse tollideklaratsiooni aktsepteerimise ajal (RA artikli 130 lõige 1). Ent allahindlust võib anda ka hiljem. Sellisel juhul võib esitada tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotluse. Tagasimakseid saab teha, kui tollideklaratsiooni aktsepteerimise ajal nähakse müügilepingus ette allahindluse kohaldamist ja selle suurust.

See hõlmab juhtumeid, kus allahindluse elemendid ja nõuded (allahindluse määrad, hindade alandamist tingivad ostumahud jne) on hinnatava kauba importimise ajal juba teada või kokku lepitud.

Aspekt, mida tuleks arvesse võtta, on mehhanism, millega ostja ja müüja korrigeerimisprotsessi lõpule viivad (näiteks müüja väljastatud kreditarve või isegi ostja väljastatud deebetarve kaudu). Viimasel juhul – ostja väljastatud deebetarve – tõendatakse, et kõnealune raamatupidamisdokument osundab tõepoolest kokkulepitud allahindlusele ning et vastav hinnaalandus või hüvitamine on kokku lepitud.

Näide

Mõnes kaubandusharus on tavapärane nõuda allahindlust, kui soetatakse teatav kogus kaupa. Praktilistel kaalutlustel toimub tagasiulatuvalt allahindlus tagasimaksmise taotluse kaudu.

5. Defektse või kahjustatud kauba hinna korrigeerimine

Teatavates tingimustes võib tolliväärtuse määramisel arvestada defektse kauba korrigeeritud hinda (RA artikkel 132). Üheks tingimuseks on näiteks, et kaup oli defektne vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni aktsepteerimise hetkel. Kui defekt või kahjustus avastatakse kauba vabastamise järel, võetakse korrigeeritud hinda arvesse tagasimaksmise taotluse kaudu. Taotleja peab tõendama, et kaup oli defektne või kahjustatud enne tollideklaratsiooni aktsepteerimist.

6. Ühise tollitariifistiku muutmine (vt teatist TAXUD 741/2003)

Ühine tollitariifistik võib muutuda

- tagasiulatuva jõuta või
- tagasiulatuva jõuga.

6.1. Tagasiulatuva jõuta

Tariifistiku kohaldamine võib muutuda kohtuotsuse või ELi klassifitseeriva määruse (määruse nr 2658/87 artikkel 9) jõustumise tagajärjel. Viimasel tagasiulatuva jõud puudub. Siiski võib selliseid klassifitseerivaid määruseid kohaldada olnule. Sellega võib kaasnedagi tollimaksu tagasimaksmine või vähendamine. Võimalikud on erinevad olukorrad.

Olukord	Selgitus
<p>Klassifitseeriva määrusega võetakse vastu klassifikatsioon, mis erineb varem kehtinud määruses rakendatust, mida sellega muudetakse või kehtetuks tunnistatakse. „Uue” klassifikatsiooniga määrus tingib väiksema tollivõla.</p>	<p>Ettevõtjatel, kes on enne uue määruse jõustumist deklareerinud asjaomase toote kõrgema tollimaksuprotsendiga rubriigi all, on õigus tagasimaksmisele. Asjaomane tagasimaksmise taotlus tuleb esitada kolme aasta jooksul tollivõla teatamise kuupäevast.</p> <p>Imporditollimaksude tagasi maksmine on võimalik võlgniku taotlusel või tolliasutuse omal algatusel kolmeaastase ajavahemiku jooksul.</p> <p>Erand: klassifitseerivas määruses on selgesõnaliselt öeldud, et tagasiulatuva mõju on võimalik.</p>
<p>Klassifitseeriva määrusega võetakse vastu klassifikatsioon, mis erineb varem kehtinud määruses rakendatust, mida sellega muudetakse või kehtetuks tunnistatakse. „Uue” klassifikatsiooniga määrus tingib suurema tollivõla.</p>	<p>Tollil tuleb tollivõlg sisse nõuda vastavalt LTS artiklile 77 koostoimes artiklitega 101, 102 ja 103.</p>

Asjaomane varem kehtinud klassifitseeriv määrus puudub. Klassifitseeriva määrusega kehtestatud klassifikatsioon tekitab väiksema tollivõla.	Imporditollimaksude tagasimaksmine või vähendamine on võimalik.
Asjaomane varem kehtinud klassifitseeriv määrus puudub. Klassifitseeriva määrusega kehtestatud klassifikatsioon tekitab suurema tollivõla. Ettevõtjad on tasunud väiksemat tollimaksu, kui tariifse klassifitseerimise määruses kehtestatud.	Tollil tuleb tollivõlg sisse nõuda LTS artikli 77 alusel koostoimes artiklitega 101, 102 ja 103. Pädevate asutuste eksimuse korral võib esineda õigus tagasimaksmisele või vähendamisele LTS artikli 119 alusel.

6.2. Tagasiulatava jõuga (Euroopa Kohtu otsused)

Eristada saab kahte olukorda.

- Määruse tühistamine

ELi määrus võib olla tollivõlast teatamise aluseks. Kui Euroopa Kohus sellise määruse tühistab, kohaldatakse tühistamist isiku(te)le, kellele otsus on suunatud alates tühistamise jõustumisest. See tähendab, et selle isiku/nende isikute juba tasutud summad kuuluvad tagasimaksmisele vastavalt LTS artiklile 116 koostoimes artikliga 117.

- ELi õiguse tõlgendamine

ELi õiguse tõlgendamine Euroopa Kohtu poolt võib päädida erineva seisukohaga tariifistiku kohaldamise kohta. Põhimõtteliselt on sellisel muudatusel tagasiulatav jõud ja see võib tingida tagasimaksete tegemise. Euroopa Kohus võib aga otsustada tagasiulatuvust piirata.

3.2.2 Tollivõlast teatati võlgnikule vastuolus LTS artikli 102 lõike 1 punktidega c ja d

Kui tollivõlast teatati võlgnikule vastuolus LTS artikli 102 lõike 1 punktidega c ja d, tehakse tagasimaksed või vähendamised LTS artikli 116 lõike 1 punkti a alusel koostoimes LTS artikliga 117. Tegemist on olukorraga, kus:

- 1) algne otsus, jätta tollivõlast teatamata või teatada sellega väiksemast impordi- või eksporditollimaksu summast kui tasumisele kuuluv impordi- või eksporditollimaksu summa, tehti üldsätete alusel, mis on hiljem kohtuotsusega kehtetuks tunnistatud;
- 2) toll on tollialaste õigusaktide (DA artikkel 88) kohaselt vabastatud tollivõlast teatamise kohustusest.

3.2.3 Tariifsete meetmete kohaldamine tagasiulatuvalt

Tagasimaksmist lubatakse, kui tagasiulatuvalt on kindlaks tehtud, et vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise ajal olid kohaldatavad soodsad tariifimeetmed.

Siinkohal tuleb täita üks järgmistest tingimustest:

- (a) tariifikvoodi puhul ei ole seda ammendatud;
- (b) muul juhul ei ole taaskehtestatud tavaliselt kohaldatavat tollimaksumäära.

Esineda võivad järgmised olukorrad.

- Tariifikvoodi taasavamine

Tariifikvoodi võib taasavada (nt kvooditulu tõttu). Tagasimaksmist lubatakse, kui deklarant esitab kehtiva taotluse saada tariifikvoodist kasu.

Vastavalt LTS artikli 117 lõikele 2 lubatakse tagasimaksmist üksnes taotletud tariifikvoodi mahu jaotamise järel.

Kui aga taotletud tariifikvoot on tagasimaksmise taotluse ajaks ammendatud, võib toll lubada üksnes tagasimaksmist tariifikvoodi jaotamiseta, kui tolli enda vea tõttu ei ole tariifikvoodi raames tollimaksu vähendatud või nullmäära kohaldatud ning asjaomane tollideklaratsioon sisaldas kõiki vajalikke andmeid ja sellele olid lisatud kõik dokumendid, mis on vajalikud tollimaksu vähendamiseks või nullmäära kohaldamiseks (LTS artikli 119 lõige 2).

Kui kvooditaotlus saadeti komisjonile liiga hilja ja kvoot oli vahepeal ammendatud, võib seda lugeda tolliasutuste eksimuseks.

- Dokumentide tagasiulatuv esitamine

Dokumendid esitatakse tagasiulatuvalt, näidates soodsaid tariifimeetmeid vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise ajal. See on eelkõige seotud olukordadega, kus asjaomane pool esitab liikumissertifikaadi EUR.1 või päritolusertifikaadi vormi A ja taotleb soodustariifi kohaldamist. Tagasimaksmist võib lubada tingimusel, et:

- 1) tagasiulatuvalt esitatud dokument on seotud üksnes asjaomase kaubaga;
- 2) muud sooduskohtlemise võimaldamise tingimused on täidetud.

4. Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 118 alusel

Teises peatükis käsitletakse üldist korda tagasimaksmise/vähendamise kohaldamiseks. Selles peatükis antakse konkreetset teavet tagasimaksmise/vähendamise taotluste kohta LTS artiklist 118 lähtudes.

4.1 Üldist

LTS artikli 116 lõike 1 punkt b annab koostoimes artikliga 118 võimaluse teha tagasimakseid/vähendamisi, kui importija ei ole kaupa vastu võtnud, sest see oli defektne või ei vastanud lepingu tingimustele, mille alusel see imporditi. Selles punktis käsitletakse:

- juhtusid, kus tagasimaksmist/vähendamist lubatakse;
- juhtusid, kus tagasimaksmist/vähendamist ei lubata.

Importija on artikli 118 tähenduses see, kes võib kaupa mitte vastu võtta, tavaliselt omanik. Esindaja ei saa olla importija. Importija on isik, kel on võim kauba üle, tavaliselt ostja.

4.1.1 Juhud, mil tagasimaksmist/vähendamist lubatakse

Vastavalt LTS artikli 116 lõike 1 punktile b koostoimes artikliga 118 lubatakse tagasimaksmist/vähendamist, kui importija ei ole **vabastamise ajahetkel** kaupa vastu võtnud, sest:

- see oli defektne või
- ei vastanud lepingu tingimustele, mille alusel see imporditi.

Defektseks kaubaks loetakse kaupa, mis oli kahjustunud enne selle vabastamist (LTS artikli 118 lõike 1 teine lõik).

Kohaldatakse järgmisi täiendavaid tingimusi:

1. Kaupa ei ole kasutatud, välja arvatud juhul, kui selle esialgne kasutamine oli vajalik tegemaks kindlaks, et see kaup oli defektne või ei vastanud lepingu tingimustele.
2. Kaup on liidu tolliterritooriumilt välja viidud või on kaup suunatud ühele järgmistest protseduuridest:
 - seestöötlemine, sealhulgas hävitamine;
 - välistransiit;
 - tolliladustamine;
 - vabatsooniprotseduur.

4.1.1.1 Kaup, mille puhul esitati impordi- või ekspordilitsents

Kui kauba ekspordi, tollilattu või vabatsooni paigutamise või kauba hävitamise korral esitati asjaomase tollideklaratsiooni esitamisel impordi- või ekspordilitsents, on vajalik kõnealuse litsentsi väljastamise eest vastutavate asutuste kinnitus, mille kohaselt on võetud vajalikke meetmeid selle litsentsi mõju tühistamiseks (DA, A lisa, I jaotis, 1. peatükk, 3. märkus). Seda kinnitust ei ole tarvis järgmistel juhtudel:

- (a) tolliasutus, kellele taotlus esitatakse, andis litsentsi ise välja;
- (b) taotlus põhineb veal, mis ei mõjuta litsentsi andmist.

4.1.1.2 Liidu kauba tollistaatuse kaotamine

Kaubast saab liiduväline kaup, kui kaup viiakse liidu tolliterritooriumilt välja või kui kaup on suunatud seestõtlemisspetseduurile, välistransiidiprotseduurile, tolliladustamispetseduurile või vabatsoonipetseduurile (LTS artikkel 154).

- Jäätmed ja jäägid

Kui otsustuspädeva tolliasutuse poolt lubatud kauba hävitamine tekitab jääke või jäätmeid, käsitatakse selliseid jääke või jäätmeid liiduvälise kaubana, kui tagasimaksmise või vähendamise otsus on vastu võetud (RA artikkel 179).

4.1.1.3 Ladustamise ulatus

Liidu kaupa võib suunata tolliladustamis- või vabatsoonipetseduurile, et saada kasu imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsusest (LTS artikkel 237).

4.1.1.4 Tolliformaalsuste täitamine

Tagasimaksmis- või vähendamisotsuse saaja peab teavitama monitooringu tolliasutust sellest, et ta on täitnud asjaomased tolliformaalsused (seoses ekspordi või eripetseduurile suunamisega). Monitooringu tolliasutuseks on see tolliasutus, kus kaup kõnealusele petseduurile suunatakse (RA artikli 176 lõige 1).

Seejärel teavitab monitooringu tolliasutus otsustuspädevat tolliasutust selle kaubaga seotud tolliformaalsuste täitmisest (RA artikli 176 lõige 2).

Kui otsustuspädev tolliasutus on teabe kätte saanud, otsustab ta, kas tagasimaksmine või vähendamine on õigustatud (RA artikli 176 lõige 3).

Otsustuspädev tolliasutus võib lubada lõpetada tolliformaalsused *enne* otsuse tegemist. Selline luba ei piira kõnealuse otsuse tegemist (RA artikli 176 lõige 4).

4.1.1.5 Tagasimaksmis- või vähendamisotsusega seotud tolliformaalsused

Tolliasutus peab seadma tolliformaalsuste täitmiseks tähtaja, mis ei tohi olla pikem kui 60 päeva alates tagasimaksmis- või vähendamisotsuse teatavakstegemise päevast (RA artikli 177 lõige 1). Kui seda tähtaega ei järgita, kaotatakse õigus tagasimaksmisele või vähendamisele, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik tõendab, et ta ei saanud seda tähtaega järgida ettearvatute asjaolude või vääramatu jõu tõttu (RA artikli 177 lõige 2).

4.1.1.6 Ilma tollijärelevaleta eksport või hävitamine

Kui eksport või hävitamine toimus ilma tollijärelevaleta, võib tagasimaksmist või vähendamist lubada vastavalt LTS artiklile 120 koostoimes RA artikliga 180 (vt 6. peatükk).

4.1.2 Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist ei lubata

Tagasimaksmist või vähendamist ei lubata järgmistel juhtudel:

1. Katsetamise korral

Kui enne vabasse ringlusse lubamiseks suunati kaup katsetamiseks eriprotseduurile, tagasimaksmist või vähendamist ei lubata. Kui tehakse aga kindlaks, et selliste katsete käigus ei ole tavaliselt võimalik märgata asjaolu, et kaup on defektne või ei vasta lepingu tingimustele, võib tagasimaksmist või vähendamist lubada (LTS artikli 118 lõige 3 punkt a).

2. Võttes arvesse kauba defektsust

Kui kauba defektsust võeti arvesse asjaomase lepingu tingimuste (eriti hinna) kindlaks määramisel, tagasimaksmist või vähendamist ei lubata (LTS artikli 118 lõike 3 punkt b).

3. Kauba müümisel

Kui taotleja müüb kauba pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et see on defektne või ei vasta lepingu tingimustele, tagasimaksmist või vähendamist ei lubata (LTS artikli 118 lõike 3 punkt c).

Äririk

Kaupa võib eksportida asjaoludel, mis kuuluvad ostja tavapärase äririski juurde. Sellisel juhul ei ole kaup defektne ja vastab lepingu tingimustele LTS artikli 118 tähenduses. Liiatigi, kui müüja ja ostja sõlmivad lepingu mis kaldub kõrvale heast äritavast, ei pruugi toll tagasimaksmist või vähendamist lubada.

Tavapärase äririski juurde käivad asjaolud:

- Kaubad on eksporditud, kuna neid ei ole võimalik klientide vähesuse tõttu müüa.
- masin eksporditakse kasutamata, sest kaubale, mida selle masinaga toodetakse, ei ole turgu.
- kaupa eksporditakse, sest see on vabastamise järel saastunud, ehkki puuduvad tõendid, et asjaomane saaste on põhjustatud defektist vabastamise ajahetkel.

4.1.3 Tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise tähtaeg

Tagasimaksmise või vähendamise taotlust esitatakse vastavalt LTS artikli 116 lõike 1 punktile b koostoimes artikliga 118 tollile ühe aasta jooksul alates tollivõla teatamise kuupäevast.

Kõnealust tähtaega pikendatakse, kui taotleja tõendab, et taotluse esitamist ettenähtud ühe aasta jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatud jõud (LTS artikli 121 lõige 1).

Kui tagasimaksmise või vähendamise taotlust ei esitata õigeaegselt, tagasimaksmist või vähendamist ei lubata.

5. Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 119 alusel

Teises peatükis käsitletakse üldist korda tagasimaksmise/vähendamise kohaldamiseks. Selles peatükis antakse konkreetset teavet tagasimaksmise/vähendamise taotluste kohta LTS artiklist 119 lähtudes.

5.1 Üldist

LTS artikli 116 lõike 1 punkt c annab koostoimes artikliga 119 võimaluse teha tagasimakseid/vähendamisi pädevate asutuste eksimuse korral. Allpool käsitletakse järgmist:

- juhus, kus tagasimaksmist või vähendamist lubatakse
- sooduskohtlemine
- vähendatud või nullmäär
- juhud, mil otsustab toll
- juhud, mil otsustab komisjon
- taotluse esitamise tähtaeg

5.1.1 Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist lubatakse

Tagasimaksmist või vähendamist lubatakse, kui:

- 1) asjaomane juhtum ei ole kaetud ühegi teise tagasimaksmise või vähendamise alusega;
- 2) esialgu teatatud tollivõlale vastav summa on pädevate asutuste eksimuse tõttu väiksem kui tasumisele kuuluv summa.

- Eksimus

Eksimuse mõiste sisaldab kohaldatavate õigusnormide väära tõlgendamist või kohaldamist. Põhimõtteliselt esineb eksimus ainult siis, kui asutuste käsutuses on (eksimuse tegemise ajal) täpne ja täielik teave.

- Pädevad asutused

Mis tahes asutust, kes oma pädevuse piires tegutsedes esitab tollimaksude sissenõudmiseks vajalikku teavet ja kes tekitab vastutavas isikus õiguspärase ootuse, peetakse pädevaks asutuseks. Selleks võib olla liikmesriigi tolliasutus, aga ka kolmanda riigi asutus või komisjon.

Vastutava isiku õiguspärane ootus peab olema tekitatud pädevate asutuste endi poolt. See tähendab, et eksimus peab olema süüks pandav pädevate asutuste toimingule.

3) Võlgnikul ei oleks olnud võimalik nimetatud eksimust avastada.

Pädevate asutuste toimingule süüks pandavast eksimusest tagasimaksmise või vähendamise lubamiseks ei piisa. Õiguspärase ootuse loomiseks on vaja, et võlgnikul ei oleks olnud võimalik asjaomast eksimust avastada. Hindamaks, kas tasumise eest vastutav isik (ettevõtja) oleks saanud eksimust tuvastada, peab toll pidama silmas järgmist:

- Eksimuse olemus

Eksimuse olemusega seoses ei ole vaja kõnealuste eeskirjade keerukust kontrollida. Kui asjaomased eeskirjad on lihtsad, on võlgnikul tõenäoliselt eksimust hõlpsam avastada kui keerukate eeskirjade puhul.

Lisaks eeskirjade keerukusele tuleks arvesse võtta ka ajavahemikku, mil tolliasutused eksimust ei avastanud. Mida pikem see on, seda enam ei ole võlgnikul võimalik eksimust tuvastada.

- Ettevõtja töökogemus

Et hinnata ettevõtja töökogemust, on vaja kontrollida, kas tegemist on kauplejaga, kelle äritegevus hõlmab peamiselt impordi- ja eksporditehinguid, ja kas tal on selliste tehingute sooritamisel juba teatav kogemus.

Ettevõtja töökogemuse hindamisel on samuti vaja arvestada tema tolliesindaja töökogemust.

- Asjaomase ettevõtja hoolsus

Hoolsuse hindamiseks on vaja kontrollida, kas ettevõtja on seoses tehtavate tehingutega viinud end asjassepuutuvate sätetega kurssi *Euroopa Liidu Teataja* asjaomaseid numbreid lugedes. Kui ta seda ei ole, võib eeldada, et ettevõtja ei ole hoolsalt tegutsenud.

Lisaks on vaja arvestada, kas kõnealusel ettevõtjal olid kahtlused (või oleksid pidanud olema kahtlused) seoses tollialaste õigusaktide kohaldamisega. Kui nii, tuleb tal teha sellekohased järelepärimised. Näiteks kui võlgnikul on kahtlused seoses tolliväärtuse või päritolu õigsusega, on tal kohustus teha järelepärimisi ja leida suurim võimalik selgus tegemaks kindlaks, kas tema kahtlused olid põhjendatud.

4) Võlgnik tegutses heausksena

Lõpuks peab võlgnik tagasimaksmise või vähendamise lubamiseks olema tegutsenud heauskselt. Näiteks kui pädevaid asutusi eksitati, puudub nii heausksus kui ka pädevate asutuste eksimus.

5.1.2 Sooduskohtlemine

Konkreetsed sooduskohtlemise juhtumid puhul määratletakse pädevate asutuse ja tasumise eest vastutava isiku heausksuse mõisted (LTS artikli 119 lõige 3).

Eksimus, mida ei oleks olnud võimalik avastada

Kui sooduskohtlemine on kaubale määratud halduskoostöö süsteemi alusel, milles osalevad väljaspool liidu tolliterritooriumi oleva territooriumi või riigi asutused, loetakse nende asutuste väljaantud ja ebaõigeks osutunud tõend eksimuseks, mida ei oleks olnud võimalik avastada.

Ebaõige tõendi väljaandmist ei loeta eksimuseks, kui tõend põhineb eksportija esitatud ebaõigetel faktidel.

Kuid ka sellele erandil on erand. Kui on ilmne, et tõendi välja andnud asutused olid või oleksid pidanud olema teadlikud, et kaup ei vasta sooduskohtlemise kohaldamise tingimustele, loetakse ebaõige tõendi väljastamine eksimuseks, mida ei oleks olnud võimalik avastada.

Näiteks tuleb tõend lugeda ebaõigeks, kui EUR.1 sertifikaadis osutatud kauba päritolu ei ole võimalik järelkontrolli käigus enam tõendada.

Heausksus

Võlgnikku loetakse heauskseks, kui ta suudab näidata, et asjaomase kauplemise ajal pööras ta vajalikul määral tähelepanu sellele tagamisele, et kõik sooduskohtlemise tingimused oleksid täidetud.

Kuid sellel reeglil on ka erand. Võlgnik ei saa toetuda heausksuse ettekäändele, kui komisjon on *Euroopa Liidu Teatajas* (enne kõnealust importi) avaldanud teatise, kus avaldatakse kahtlust, kas soodustatud riik või territoorium kohaldab sooduskohtlemist nõuetekohaselt.

5.1.3 Vähendatud või nullmäär

Kui tagasimaksmise või vähendamise taotlus põhineb sellel, et vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise ajal kohaldati kauba suhtes tariifikvoodi, tariifilae või muude soodsate tariifimeetmete alusel imporditollimaksu vähendatud või nullmäära, lubatakse tagasimaksmist või vähendamist vastavalt LTS artikli 117 lõikele 2 teatavatel tingimustel (vt punkti 3(C) eespool).

Kuid tolliasutuste eksimuse korral ei ole vajalik, et LTS artikli 117 lõikes 2 sätestatud tingimused oleksid täidetud. Teisalt peab vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon sisaldama kõiki vajalikke andmeid ja sellele tuleb lisada kõik dokumendid, mis on vajalikud vähendatud või nullmäära kohaldamiseks (LTS artikli 119 lõige 2).

5.1.4 Juhud, mil otsustab toll

Liikmesriigi tolliasutused otsustavad tagasimaksmise või vähendamise kohaldamise üle, kui komisjonile ei ole vaja saata toimikut.

5.1.5 Juhud, mil otsustab komisjon

Tolliasutused ei otsusta tagasimaksmise või vähendamise kohaldamise üle, kui komisjonile tuleb saata toimik (LTS artikli 116 lõige 3). Liikmesriik saadab toimiku komisjonile otsuse tegemiseks järgmistel juhtudel:

- 1) toll leiab, et tuleks kohaldada tagasimaksmist või vähendamist LTS artikli 119 alusel;
- 2) kui esineb üks järgmistest olukordadest:
 - toll leiab, et komisjon on teinud vea;
 - juhtumi asjaolud seonduvad liidu korraldatud uurimise käigus tuvastatud asjaoludega; või
 - kui summa, mida asjaomane isik võib ühe või mitme impordi- või eksporditoimingu eest olla kohustatud maksma, on sama vea tõttu võrdne 500 000 euroga või ületab seda, isegi kui asjaomasest võlast teatati erinevate otsuste kaudu (vt LTS artikli 116 lõike 3 punkti d);
- 3) võlgnik ei ole toime pannud pettust;
- 4) toimib vastab ametlikele nõuetele (nt taotlus on esitatud asjaomase tähtaja piires).

Toimikut ei edastata järgmistel juhtudel:

- (a) kui komisjon on juba vastu võtnud otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta;
- (b) kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit.

5.1.6 Tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise tähtaeg

Tagasimaksmise või vähendamise taotlus, mis põhineb LTS artikli 116 lõike 1 punktil c koostoimes artikliga 119, tuleb esitada kolme aasta jooksul alates tollivõla teatamise kuupäevast.

Seda tähtaega pikendatakse, kui taotleja tõendab, et taotluse esitamist ettenähtud tähtaja jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatu jõud (LTS artikli 121 lõike 1 teine lõik).

5.2 Menetluskord

Taotlus peab vastama ametlikele nõuetele. Seejärel peab toll hindama, kes on otsustuspädev. Siin on kaks võimalust:

- 1) liikmesriigi tolliasutused otsustavad (punkt 5.2.1);

2) toimik saadetakse komisjonile (punkt 5.2.2).

5.2.1 Juhud, mil toll otsustab

Kui toll lubab tagasimaksmise või vähendamise kohaldamist LTS artikli 119 alusel, edastab liikmesriik juhtumi komisjonile või võimaldab komisjonile ligipääsu juhtumile (RA artikkel 181).

5.2.2 Juhud, mil komisjon otsustab

LTS artikli 116 lõike 3 esimesest lõigust tuleneb, et kui toll leiab, et tuleks kohaldada tagasimaksmist või vähendamist artikli 119 alusel, saadab asjaomane liikmesriik toimiku komisjonile otsuse tegemiseks järgmistel juhtudel:

- a) kui toll leiab, et komisjon on teinud vea artikli 119 tähenduses;
- b) kui juhtumi asjaolud seonduvad asjaoludega, mis on tuvastatud liidu korraldatud uurimise käigus, mis on läbi viidud nõukogu määruse (EÜ) nr 515/97, või muude liide õigusaktide (nt nõukogu määruse nr 2185/96) alusel või kokkuleppe alusel, mille liit on sõlminud riigi või riikide rühmaga, kus on ette nähtud võimalus korraldada liidu pädevuses uurimisi;
- c) kui makstav summa on võrdne 500 000 euroga või ületab seda.

Komisjoni pädevus eespool nimetatud juhtudel hõlmab mitte üksnes asjaomase isiku taotluse järel läbiviidavat tagasimaksmise/vähendamise korda, vaid ka tolli algatatud *ex officio* protseduure (LTS artikli 116 lõige 4).

Nagu Euroopa kohus täpsustas (nt 20. novembri 2008. aasta otsus - juhtum C-375/07, lõige 62), on komisjonile otsustuspädevuse andmise eesmärk tagada ühenduse õiguse ühtne kohaldamine.

Kui toimik komisjonile saadetakse, peatatakse tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsuse tegemise tähtaeg seni, kuni asjaomane liikmesriik on saanud teate komisjoni otsuse kohta või komisjonilt teate toimiku tagastamise kohta DA artikli 98 lõikes 6 sätestatud põhjustel (DA artikkel 97).

5.2.3 Komisjonile saadetatavate toimikute käsitlemine

Liikmesriik teatab asjaomasele isikule oma kavatsusest anda toimik üle komisjonile enne selle tegelikku üleandmist. Asjaomasele isikule antakse 30 päeva aega allkirjastada kinnitus, mis tõendab, et ta on toimikut lugenud, ja kuhu on märgitud, et tal ei ole midagi lisada, või kus on loetletud kogu täiendav teave, mis tema arvates tuleks toimikusse lisada. Kui asjaomane isik ei esita kinnitust nende 30 päeva jooksul, eeldatakse, et ta on toimikut lugenud ja tal ei ole midagi lisada (DA artikli 98 lõige 1).

Kui liikmesriik saadab toimiku komisjonile otsuse tegemiseks, peab toimik sisaldama vähemalt järgmist:

- (a) juhtumi kokkuvõtte;
- (b) üksikasjalik teave selle kohta, et LTS artikli 119 tingimused on täidetud;
- (c) asjaomase isiku kinnitus või liikmesriigi tõendav kinnitus selle kohta, et asjaomane isik on toimikut lugenud ja tal ei ole midagi lisada (DA artikli 98 lõige 2).

Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile toimiku kättesaamisest kohe, kui ta on selle kätte saanud (DA artikli 98 lõige 3). Komisjon teeb kõikidele liikmesriikidele kättesaadavaks juhtumi kokkuvõtte koopia 15 päeva jooksul alates toimiku kättesaamise kuupäevast (DA artikli 98 lõige 4). Kui liikmesriigi edastatud teave ei ole komisjoni arvates otsuse tegemiseks piisav, võib komisjon nõuda liikmesriigilt täiendavat teavet (DA artikli 98 lõige 5).

Komisjon tagastab toimiku liikmesriigile ja juhtumit käsitatakse komisjonile mitte kunagi esitatuna järgmistel juhtudel:

- (a) toimik on selgelt mittetäielik, kuna see ei sisalda mingeid põhjendusi selle kohta, et komisjon peaks juhtumit käsitlema;
- (b) juhtumit ei oleks pidanud komisjonile edastama, sest komisjon on juba võtnud vastu otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta või kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit;
- (c) liikmesriik on toimiku läbivaatamise ajal esitanud komisjonile uut teavet, mis muudab märgatavalt juhtumi faktide esitamist või juhtumile antud õiguslikku hinnangut (DA artikli 98 lõige 6).

Isiku õigus olla ära kuulatud

Kui komisjon kavatseb juhtumi puhul teha ebasoodsa otsuse, esitab ta asjaomasele isikule kirjalikult oma vastuväited ning viited nende aluseks olnud dokumentidele ja teabele. Komisjon teatab asjaomasele isikule õigusest tutvuda oma toimikuga (DA artikli 99 lõige 1). Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile oma kavatsusest ja asjaomase teate saatmisest (DA artikli 99 lõige 2). Asjaomasele isikule antakse võimalus esitada komisjonile oma seisukohta kirjalikult 30 päeva jooksul alates teate kättesaamise päevast (DA artikli 99 lõige 3).

Tähtajad

Komisjon teeb otsuse tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise põhjendatuse kohta üheksa kuu jooksul alates kuupäevast, mil ta sai toimiku (DA artikli 100 lõige 1). Kui komisjon on pidanud vajalikuks nõuda liikmesriigilt täiendavat teavet, pikendatakse seda tähtaega selle aja võrra, kui palju kulus aega täiendava teabe nõude saatmise kuupäevast kuni kõnealuse teabe saamise kuupäevani. Komisjon teatab asjaomasele isikule tähtaja pikendamise (DA artikli 100 lõige 2). Kui komisjon viib otsuse tegemiseks läbi uurimisi, pikendatakse seda tähtaega uurimise lõpuleviimiseks vajaliku aja võrra. Tähtaega võib pikendada kuni üheksa kuud. Komisjon teatab liikmesriigile ja asjaomasele isikule uurimiste alustamise ja lõpetamise kuupäeva (DA artikli 100 lõige 3). Üheksakuulist tähtaega pikendatakse 30 päeva võrra, kui eelneva lõike kohaselt kohaldatakse õigust olla ära kuulatud (DA artikli 100 lõige 4).

Otsuse teatavakstegemine

Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile oma otsuse võimalikult kiiresti ja igal juhul 30 päeva jooksul pärast DA artikli 100 lõikes 1 osutatud tähtaja möödumist (DA artikli 101 lõige 1). Otsustuspädev tolliasutus võtab otsuse tegemisel aluseks komisjoni otsuse. Liikmesriik, kuhu otsustuspädev tolliasutus kuulub, teatab sellest komisjonile, saates talle asjaomase otsuse koopia (DA artikli 101 lõige 2). Kui otsus on asjaomase isiku jaoks soodne, võib komisjon täpsustada tingimusi, mille kohaselt toll faktide ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavatel juhtudel maksab tollimaksu tagasi või vähendab seda (DA artikli 101 lõige 3).

Otsuse tegemata jätmise või otsusest teatamata jätmise tagajärjed

Kui komisjon ei tee otsust ettenähtud tähtaja jooksul või ei teata otsusest kõnealusele liikmesriigile ettenähtud tähtaja jooksul, teeb otsustuspädev tolliasutus asjaomase isiku suhtes soodsa otsuse (DA artikkel 102).

5.2.4 Juhud, mida komisjonile ei edastata

LTS artikli 116 lõike 3 teises lõigus on selgitatud, et hoolimata juhtudest, mil komisjon on pädev otsustama, ei saadeta toimikuid edasi järgmistes olukordades:

- (a) kui komisjon on juba võtnud vastu otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta;
- (b) kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit.

Kui liikmesriik ei austa seda sätet ja saadab toimiku komisjonile, tagastab komisjon selle liikmesriigile (DA artikli 98 lõike 6 punkt b).

Sellisel juhul käsitatakse juhtumit komisjonile mitte kunagi esitatuna.

See tähendab, et liikmesriigid hindavad, kas ettevõtja esitatud taotlus on „faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldav” juhtumiga, mida komisjon juba käsitleb või mida komisjoni talitused juba hindavad.

Antud kontekstis on oluline meeles pidada, et DA artikli 98 lõikes 4 sedastatakse, et komisjon teeb kõikidele liikmesriikidele kättesaadavaks liikmesriikide edastatud juhtumite kokkuvõtte koopia 15 päeva jooksul alates toimiku saamise kuupäevast.

See teave aitab liikmesriikidel hinnata, kas komisjoni hinnatavad juhtumid on „faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavad” liikmesriikide käsitatavate juhtumitega.

Kui liikmesriik ei edasta toimikut komisjonile, sest komisjon juba käsitleb „faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat” juhtumit, peatatakse tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise otsuse tegemise tähtaeg seni, kuni asjaomane liikmesriik on saanud teate komisjoni otsusest juhtumi kohta, mis on faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldav (DA artikkel 97).

Kui asjaomase otsusega nähakse ette, et uuritud olukord õigustab tagasimaksmise või vähendamise lubamist, võib komisjon täpsustada tingimusi, mille kohaselt toll saab faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavatel juhtudel ise otsuseid teha (DA artikli 101 lõige 3).

Läbipaistvuse põhimõttest lähtudes avaldatakse otsus maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi kodulehel.

Otsus kehtib üksnes kontekstis, milles see tehti.

Teisisõnu ei saa otsust, mis tehakse LTS artikli 120 kontekstis, kasutada juhtumis, mis on seotud LTS artikli 119 kohaldamisega, ja vastupidi.

6. Tagasimaksmine/vähendamine LTS artikli 120 alusel

Teises peatükis käsitletakse üldist korda tagasimaksmise/vähendamise kohaldamiseks. Selles peatükis antakse konkreetset teavet tagasimaksmise/vähendamise taotluste kohta LTS artiklist 120 lähtudes.

6.1 Üldist

LTS artikli 116 lõike 1 punkt d annab koostoimes artikliga 120 võimaluse teha tagasimakseid/vähendamisi muudel juhtudel, kui LTS artikli 116 lõike 1 punktides a kuni c ja lõike 1 teises lõigus osundatud.

Edasises käsitletakse järgmist:

- juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist lubatakse;
- tollijärelevaleta eksport või hävitamine;
- juhud, mil otsustab toll;
- juhud, mil otsustab komisjon;
- taotluse esitamise tähtaeg.

LTS artikli 116 lõike 1 punkti d koostoimes artikliga 120 ei kohaldata riiklikele maksudele. See tähendab, et asjaomast taotlust komisjonile ei saadeta. Kui imporditollimaksu tagasimaksmist või vähendamist lubatakse, võidakse ka riiklike makse tagasi maksta³.

6.1.1 Juhud, mil tagasimaksmist või vähendamist lubatakse

Vastavalt LTS artiklile 120 lubatakse impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmist või vähendamist õiguse huvides, kui tollivõlg tekib tollialastes õigusaktides sätestatud eriasjaoludel, mille puhul võlgnikku ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses. Üldiselt puudutab see olukordi, kus võlgnikku ei saa süüdistada ja kus oleks ebaõiglane tasutada tollimaksu mitte tagasi maksta või vähendada.

Võlgnikul on õigus impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmisele või vähendamisele, kui ta näitab, et täidetud on kaks tingimust: esinevad eriasjaolud ning puudub võlgnikupoolne ilmne hooletus või pettus.

Kui aga üks neist tingimustest ei ole täidetud, tollimaksu tagasimaksmist või vähendamist ei lubata.

³ Mõnes liikmesriigis on siseriiklikud sätted, mille kohaselt kohaldatakse tagasimaksmise/vähendamisega seotud ELi tollialaste õigusaktide sätteid ka muudele impordilt tasumisele kuuluvatele maksudele (isegi kui tollimaksu maksta ei tule).

Eriasjaolud

Eriasjaolude olemasolu tuvastatakse siis, kui juhtumi asjaoludest on selge, et võlgnik on eriolukorras võrreldes samal alal tegutsevate teiste ettevõtjatega, ning et selliste asjaolude puudumisel ei oleks ta sattunud impordi- või eksporditollimaksu kogumisest tulenevasse ebasoodsasse olukorda (LTS artikli 120 lõige 2).

Eriasjaolude näited

- tõsised vajakajäämised pädevate asutuse ja Euroopa Komisjoni poolt, mis tingivad eeskirjade eiramise;
- uurimise eesmärgil ei teavita tolliasutused võlgnikku eiramisjuhtudest;
- asjaolu, et rikkumised liidu transiidisüsteemis on põhjustatud tolliteenistusse kuuluva salajase esindaja käitumisest.

Muudel juhtudel kuulub impordi- või eksporditollimaksu summa tasumine ettevõtja tavapärase ametialase ja äririski juurde, mistõttu ei loeta eriolukorraks:

- dokumentide esitamine, mis osutusid hiljem võltsituks, järeletehtuks või kehtetuks, isegi kui sellised dokumendid esitati heas usus;
- objektiivsed olukorrad, mis on kohaldatavad määramatule arvule ettevõtjatele (nt liidu tolliterritooriumi osa konkreetne geograafiline ja majanduslik olukord);
- tollivormistuse ametniku suutmatus kliendilt tollimaksusummat sisse nõuda;
- deklarandi töötaja tehtud eksimused, isegi kui töötaja on uus või kogenematu.

Mis puutub vana tolliseadustiku (ÜTS) rakendussätete (edaspidi TSRS) artiklites 900–904 sisalduvate eriolukordade loetelu kehtivusse praegu kehtiva LTS ajal, võib koostada järgmise mittekitsendava LTS/RA+DA ja TSRS sätete vaheliste osaliste või täielike vastavuste loetelu:

- TSRS artikkel 901 on hõlmatud kehtiva RA artikliga 118;
- TSRS artikli 900 lõike 1 punkt o on nüüd osaliselt hõlmatud LTS artikli 86 lõikega 6.

ÜTS kehtivuse ajal näis, et on vastuolu kohtupraktika, mille kohaselt eriolukord pidi olemas olema võla tekkimise ajal, ja TSRS artikli 900 toodud loetelu vahel. Mitte kõik TSRS artiklis 900 kirjeldatud olukorrad ei esinenud tollivõla tekkimise momendil. LTS tõi teatavat selgust, sest mõned TSRS artiklis 900 nimetatud olukordadest on (põhjendatult) hõlmatud muu õigusraamistikuga, eelkõige seoses tollivõla lõppemisega. Olukorrad, kus TSRS artiklis 900 nimetatud juhtumid kuuluvad LTS raamesse:

- TSRS artikli 900 lõike 1 punktid a–b – hõlmatud LTS artikliga 79 korrelatsioonis LTS artikli 124 punktidega h ja i;

- TSRS artikli 900 lõike 1 punktid c–d – LTS artikli 120 kohased eriolukorrad;
- TSRS artikli 900 lõike 1 punkt e – hõlmatud LTS artikliga 79 korrelatsioonis LTS artikli 124 punktiga k;
- TSRS artikli 900 lõike 1 punktid f–m – eriolukorrad LTS artikli 120 alusel.

LTS artikli 124 lõige 7 on eraldiseisev säte ja hõlmab konkreetset olukorda, kus ettevõtja on andnud oma panuse võitluses pettuse vastu.

Pettus või ilmne hooletus

Pettuse hindamisel tuleb arvestada iga konkreetse juhtumi kõiki faktilisi asjaolusid, järgides Euroopa Kohtu praktikat ja liikmesriigi rahvuslikku õigust.

See sisaldab muu hulgas tegusid, mis toovad kaasa kriminaalmenetluse.

Pettus viitab üldjuhul tahtlikule tegevusele, eeldades ettekavatsetud/sihilikku tegu, teadmise ja tahtlikkusega toimimist või õigussätete vastast tahtlikku tegevust.

Tollimaksude ja muude tasude vähendamine/kärpimine ei ole tingimata eesmärk. Siiski saab korduvat käitumist, mis eirab eeskirju, mis olid või oleksid pidanud olema teada (vastavalt ettevõtja kogemusele, õigusaktide selgusele jne), pidada tahtlikuks käitumiseks.

Hindamaks, kas *ilmne hooletus* esineb, tuleb eelkõige arvestada sätete keerukust seoses nõuete täitmatajätmisega, mis põhjustas tollivõla tekkimise, samuti võlgniku kogemust ja hoolsust.

- Sätete keerukus

Sätete keerukust tuleb (muu hulgas) hinnata asjaomaste sätete terminoloogiast lähtuvalt.

- Võlgniku professionaalne kogemus

Et hinnata võlgniku töökogemust, on vaja kontrollida, kas tema äritegevus hõlmab peamiselt impordi- ja eksporditehinguid, ja kas tal on selliste tehingute sooritamisel juba teatav kogemus, ning konkreetselt, kas ta on eelnevalt sooritanud sarnaseid tehinguid, mille suhtes tollimaks oli õigesti arvatud.

- Võlgniku hoolsus

Kui asjaomasel võlgnikul on tollialaste õigusaktide kohaldamisega seoses kahtlused, on tal kohustus teha järelepärimisi ja leida suurim võimalik selgus tegemaks kindlaks, kas tema kahtlused olid põhjendatud või mitte.

Tuleb märkida, et sätete keerukus, võlgniku kogemus ja hoolsus on üksnes kriteeriumid hindamaks, kas võlgnikku saab süüdistada konkreetsel juhul ilmses hooletuses või mitte. Ja lõpuks on eesmärk teha kindlaks, milline tegevusetus tegelikult ilmse hooletuse põhjustas.

Ettevõtja kogemuse hindamisel on samuti vaja arvestada tema tolliesindaja professionaalset kogemust.

Põhjendatus

Tagasimaksmise või vähendamise taotlus, mis põhineb LTS artiklil 120, peab sisaldada üksikasjalikku põhjendust, et:

1. juhtum erineb nendest, millele on viidatud LTS artikli 116 lõike 1 teises lõigus ning artiklites 117, 118 ja 119;
2. esinevad eriasjaolud, mille puhul võlgnikku ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses.

Tagasimaksmise või vähendamise taotlemise õiguslikuks aluseks olevaid põhjendusi tuleb üksikasjalikult kirjeldada (DA, A lisa, VIII jaotis).

6.1.2 Tolle järelevalveta eksport või hävitamine

RA artikkel 180 käsitleb eriasjaolusid, mille puhul tuleb tollimaks tagasi maksta, kuigi ei täideta kõiki LTS artikli 116 lõike 1 teises lõigus, artiklis 118 või artiklis 120 sätestatud tingimusi. Teatavatel juhtudel eeldavad need artiklid, et eksport või hävitamine toimub tollijärelevalve all. Kui neil juhtudel toimus eksport või hävitamine ilma tollijärelevalveta, sõltub tagasimaksmine või vähendamine vastavalt tolliseadustiku artiklile 120 järgmisest:

(a) taotleja esitab otsustuspädevale tolliasutusele tõendid, mis võimaldavad tõestada, kas kaup, mille suhtes tagasimaksmist või vähendamist taotletakse, vastab ühele järgmistest tingimustest:

- kaup on eksporditud liidu tolliterritooriumilt;
- kaup on hävitatud tolli poolt antud hävitamise tõendamise loaga asutuse või isikute järelevalve all.

(b) taotleja tagastab otsustuspädevale tolliasutusele dokumendi, mis kinnitab kõnealuse kauba liidu kauba tollistaatust või mis sisaldab seda kinnitavat teavet ja mille alusel nimetatud kaup võidi liidu tolliterritooriumilt välja viia,

või

esitatakse tõendusmaterjal, mida nimetatud pädeval asutusel on vaja, et olla kindel, et kõnealust dokumenti ei saa hiljem kasutada seoses teiste liidu tolliterritooriumile toodud kaupadega.

Tõenditeks, mille taotleja peab esitama kauba ekspordi tõestamiseks, on järgmised:

- RA artiklis 334 osutatud väljaveo kinnitus;
- tollivõla tekkimisega seotud tolliprotseduuri käsitleva tollideklaratsiooni originaal või kinnitatud koopia;

- vajaduse korral äri- või haldusdokumendid, mis sisaldavad sellise kauba täielikku kirjeldust, mis esitati tollile koos kõnealuse protseduuri jaoks koostatud tollideklaratsiooniga või liidu tolliterritooriumilt eksportimiseks koostatud tollideklaratsiooniga või sihtkohaks olevas kolmandas riigis kauba kohta koostatud tollideklaratsiooniga.

Tõendiks, mille taotleja peab esitama selle kohta, et kaup on hävitatud, on üks järgmistest dokumentidest:

- hävitamise protokoll või deklaratsioon, mille on koostanud see asutus, kelle järelevalve all hävitamine toimus, või selle kinnitatud koopia;
- hävitamise tõendamise õigust omava isiku koostatud tõend koos tõendiga tema volituste kohta.

Need dokumendid sisaldavad hävitatud kauba üksikaasjalikku kirjeldust, et tõestada tollivõla tekkimisega seotud tolliprotseduuri käsitlevas tollideklaratsioonis ja lisadokumentides esitatud andmete abil, et hävitatud kaup on see kaup, mis oli suunatud nimetatud protseduurile.

Kui esitatud tõendid ei ole piisavad selleks, et tolliasutus saaks teha otsuse talle esitatud juhtumi kohta, või kui teatavad tõendid ei ole kättesaadavad, tuleb neid täiendada või tuleb need asendada muude eespool nimetatud tolliasutuse poolt vajalikuks peetavate dokumentidega.

6.1.3 Juhud, mil otsustab toll

Liikmesriigi tolliasutused otsustavad tagasimaksmise või vähendamise kohaldamise üle, välja arvatud juhul, kui toimik tuleb saata komisjonile.

6.1.4 Juhud, mil otsustab komisjon

Toll ei otsusta tagasimaksmise või vähendamise üle, kui toimik tuleb saata komisjonile (LTS artikli 116 lõige 3).

Liikmesriik saadab toimiku komisjonile otsuse tegemiseks järgmistel juhtudel:

- 1) kui toll leiab, et tagasimaksmist või vähendamist tuleks kohaldada LTS artikli 120 alusel;
- 2) kui esineb üks järgmistest olukordadest:
 - toll leiab, et esiasjaolud on põhjustatud sellest, et komisjon on jätnud oma kohustused täitmata;
 - juhtumi asjaolud seonduvad liidu korraldatud uurimise asjaoludega; või
 - kui summa, mida asjaomane isik võib ühe või mitme impordi- või eksporditoimingu eest olla kohustatud maksma, on sama eriasjaolu tõttu võrdne 500 000 euroga või ületab seda, isegi juhul, kui asjaomastest võlgadest on teatatud erinevate otsustega (vt LTS artikli 116 lõike 3 punkti d);
- 3) võlgnik ei ole toime pannud pettust;

4) toimik vastab ametlikele nõuetele (nt taotlus on esitatud asjaomase tähtaja piires).

Toimikut ei edastata järgmistel juhtudel:

- (a) kui komisjon on juba vastu võtnud otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta;
- (b) kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit.

6.1.5 Taotluse esitamise tähtaeg

Tagasimaksmise või vähendamise taotlus, mis põhineb LTS artiklil 120, tuleb esitada kolme aasta jooksul alates tollivõla teatamise kuupäevast.

Seda tähtaega pikendatakse, kui taotleja tõendab, et taotluse esitamist nimetatud kolme aasta jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatud jõud (LTS artikli 121 lõike 1 teine lõik).

6.2 Menetluskord

Taotlus peab vastama ametlikele nõuetele. Seejärel peab toll hindama, kes on otsustuspädev. Siin on kaks võimalust:

- 1) otsustab liikmesriigi toll (punkt 6.2.1);
- 2) toimik saadetakse komisjonile otsuse tegemiseks (punkt 6.2.2).

6.2.1 Juhud, kus võib otsustada toll

Kui toll lubab tagasimaksmise või vähendamise kohaldamist LTS artikli 120 alusel, edastab liikmesriik juhtumi asjaolud komisjonile või võimaldab komisjonile ligipääsu juhtumile (RA artikkel 181).

6.2.2 Komisjonile saadetavate toimikute käsitlemine

Liikmesriik teatab asjaomasele isikule oma kavatsusest anda toimik üle komisjonile enne selle tegelikku üleandmist. Asjaomasele isikule antakse 30 päeva aega allkirjastada kinnitus, mis tõendab, et ta on toimikut lugenud, ja kuhu on märgitud, et tal ei ole midagi lisada, või kus on loetletud kogu täiendav teave, mis tema arvates tuleks toimikusse lisada. Kui asjaomane isik ei esita kinnitust nende 30 päeva jooksul, eeldatakse, et ta on toimikut lugenud ja tal ei ole midagi lisada (DA artikli 98 lõige 1).

Kui liikmesriik saadab toimiku komisjonile otsuse tegemiseks, peab toimik sisaldama järgmist:

- (a) juhtumi kokkuvõte;
- (b) üksikasjalik teave selle kohta, et LTS artikli 120 tingimused on täidetud;

- (c) asjaomase isiku kinnitus või liikmesriigi tõendav kinnitus selle kohta, et asjaomane isik on toimikut lugenud ja tal ei ole midagi lisada (DA artikli 98 lõige 2).

Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile toimiku kättesaamisest kohe, kui ta on selle kätte saanud (DA artikli 98 lõige 3). Komisjon teeb kõikidele liikmesriikidele kättesaadavaks juhtumi kokkuvõtte koopia 15 päeva jooksul alates toimiku kättesaamise kuupäevast (DA artikli 98 lõige 4). Kui liikmesriigi edastatud teave ei ole komisjoni arvates otsuse tegemiseks piisav, võib komisjon nõuda liikmesriigilt täiendavat teavet (DA artikli 98 lõige 5).

Komisjon tagastab toimiku liikmesriigile ja juhtumit käsitatakse komisjonile mitte kunagi esitatuna järgmistel juhtudel:

- (a) toimik on selgelt mittetäielik, kuna see ei sisalda mingeid põhjendusi selle kohta, et komisjon peaks juhtumit käsitlema;
- (b) juhtumit ei oleks pidanud komisjonile edastama, sest komisjon on juba võtnud vastu otsuse faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldava juhtumi kohta või kui komisjon käsitleb juba faktiliste ja õiguslike asjaolude poolest võrreldavat juhtumit;
- (c) liikmesriik on toimiku läbivaatamise ajal esitanud komisjonile uut teavet, mis muudab märgatavalt juhtumi faktide esitamist või juhtumile antud õiguslikku hinnangut (DA artikli 98 lõige 6).

Isiku õigus olla ära kuulatud

Kui komisjon kavatses juhtumi puhul teha ebasoodsa otsuse, esitab ta asjaomasele isikule kirjalikult oma vastuväited ning viited nende aluseks olnud dokumentidele ja teabele. Komisjon teatab asjaomasele isikule õigusest tutvuda oma toimikuga (DA artikli 99 lõige 1). Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile oma kavatsusest ja asjaomase teate saatmisest (DA artikli 99 lõige 2). Asjaomasele isikule antakse võimalus esitada komisjonile oma seisukohta kirjalikult 30 päeva jooksul alates teate kättesaamise päevast (DA artikli 99 lõige 3).

Tähtajad

Komisjon teeb otsuse tollimaksu tagasimaksmise või vähendamise põhjendatuse kohta üheksa kuu jooksul alates kuupäevast, mil ta sai toimiku (DA artikli 100 lõige 1). Kui komisjon on pidanud vajalikuks nõuda liikmesriigilt täiendavat teavet, pikendatakse seda tähtaega selle aja võrra, kui palju kulus aega täiendava teabe nõude saatmise kuupäevast kuni kõnealuse teabe saamise kuupäevani. Komisjon teatab asjaomasele isikule tähtaja pikendamisest (DA artikli 100 lõige 2). Kui komisjon viib otsuse tegemiseks läbi uurimisi, pikendatakse seda tähtaega uurimise lõpuleviimiseks vajaliku aja võrra. Tähtaega võib pikendada kuni üheksa kuud. Komisjon teatab liikmesriigile ja asjaomasele isikule uurimiste alustamise ja lõpetamise kuupäeva (DA artikli 100 lõige 3). Üheksakuulist tähtaega pikendatakse 30 päeva võrra, kui eelneva lõike kohaselt kohaldatakse õigust olla ära kuulatud (DA artikli 100 lõige 4).

Otsuse teatavakstegemine

Komisjon teatab asjaomasele liikmesriigile oma otsuse võimalikult kiiresti ja igal juhul 30 päeva jooksul pärast DA artikli 100 lõikes 1 osutatud tähtaja möödumist (DA artikli 101 lõige 1). Otsustuspädev tolliasutus võtab otsuse tegemisel aluseks komisjoni otsuse. Liikmesriik,

kuhu otsustuspädev tolliasutus kuulub, teatab sellest komisjonile, saates talle asjaomase otsuse koopia (DA artikli 101 lõige 2). Kui otsus on asjaomase isiku jaoks soodne, võib komisjon täpsustada tingimusi, mille kohaselt toll faktide ja õiguslike asjaolude poolst võrreldavatel juhtudel maksab tollimaksu tagasi või vähendab seda (DA artikli 101 lõige 3).

Otsuse tegemata jätmise või otsusest teatamata jätmise tagajärjed

Kui toll ei tee otsust ettenähtud tähtaja jooksul või ei teata otsusest kõnealusele liikmesriigile ettenähtud tähtaja jooksul, teeb otsustuspädev tolliasutus asjaomase isiku suhtes soodsa otsuse (DA artikkel 102).

7. Tagasimaksmine artikli LTS 116 lõike 1 teise lõigu alusel

7.1. Üldist

LTS artikli 116 lõike 1 teises lõigus sätestatakse, et kui impordi- või eksporditollimaksu summa on tasutud ja vastav tollideklaratsioon tunnistatakse LTS artikli 174 alusel kehtetuks, tuleb see summa tagasi maksta.

LTS artiklis 174 sätestatakse, et tollideklaratsioon tunnistatakse kehtetuks reeglina enne kauba vabastamist. Toll tunnistab deklarandi taotluse alusel juba aktsepteeritud tollideklaratsiooni kehtetuks järgmistel juhtudel:

- a) kui toll on veendunud, et kaup suunatakse viivitama muule tolliprotseduurile;
- b) kui toll on veendunud, et erakorraliste asjaolude tõttu ei ole kauba suunamine sellele tolliprotseduurile, millele see kaup oli deklareeritud, enam põhjendatud.

Kui toll on deklarandile teatanud kauba kontrollimise kavatsusest, ei võta tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotlust vastu enne kontrolli lõpetamist.

Toll võib tunnistada tollideklaratsiooni kehtetuks pärast kauba vabastamist üksnes DA artiklis 148 sätestatud juhtudel.

Vastavalt LTS artikli 121 lõike 1 punktile c lubatakse tagasimaksmist asjaomase isiku esitatud tagasimaksmise taotluse alusel kehtetuks tunnistamise taotluse esitamise suhtes kohaldatavates eeskirjades ettenähtud tähtaja jooksul.

Kui see puudutab tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist enne kauba vabastamist, kohaldatakse LTS artikli 174 lõikes 1 osundatud tähtaega.

Kui aga kehtetuks tunnistamine toimub pärast kauba vabastamist, kohaldatakse DA artiklis 148 osundatud taotluse esitamise tähtaega (see varieerub vastavalt kehtetuks tunnistamise alustele).

8. Üleminekusätted

Liidu tolliseadustikus on määratud selle ajaline kohaldamisala. LTS artikli 288 lõikes 2 sätestatakse, et muid artikleid, kui lõikes 1 osutatud artiklid, kohaldatakse alates 1. maist 2016. Üleminekuperioodi erieeskirjade puudumisel tuleb selle küsimusega tegeleda vastavalt ELi õiguse ajalise kohaldamise (*ratione temporis*) üldpõhimõtetele. ELi õigust ei saa kohaldada tagasiulatuvalt, kuid reeglina on sel vahetu mõju. See tähendab, et „uusi sätteid kohaldatakse eelnevate sätete kehtimise ajal tekkinud olukorra tulevaste mõjude suhtes.” Tagasiulatuv mõju on erandlik – üksnes kui selle sõnastusest või ülesehitusest tuleneb selgelt, et selline oli seadusandja kavatsus. Vahetu mõju puhul tuleb silmas pidada põhimõtet, et „konkreetsed sätete vahetu kohaldamine ei oleks vastuolus asjaomaste poolte õiguspäraste ootuste kaitsega”.

Tõepoolest, on ilmne, et asjaomaste üleminekusätete puudumisel peame konkreetsetes tolliküsimustes toimima vastavalt Euroopa Kohtu praktikale.

Tuleb siiski meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale kohaldatakse menetluseeskirju üldjuhul kõigi poolleilolevate menetluste suhtes nende jõustumise ajal, seejuures sisulisi sätteid (materiaalõigusnorme) tõlgendatakse tavaliselt nii, et neid ei kohaldata enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes [vt muu hulgas Salumi jt, punkt 9; liidetud kohtuasjad C-121/91 ja C-122/91 CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux vs. komisjon (EKL 1993, lk I-3873, punkt 22; kohtuasi C-61/98 De Haan (EKL 1999, lk I-5003, punkt 13; ja kohtuasi C-251/00 Ilumitrónica (EKL 2002, lk I-10433, punkt 29)]⁴.

On selge, et toll peab jätkama juhtumipõhiselt, s.t. iga konkreetse õigusliku juhtumi puhul tuleb teha kindlaks kohaldatavad eeskirjad ja otsustada, kas on tegemist menetlusliku või materiaaõigusliku küsimusega. Liikmesriikide ülesande hõlbustamiseks soovib maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat viidata siinkohal teatud juhtudele, mis võivad praktikas sagedamini ette tulla.

Läbivaatamise õiguslik alus pärast 1. maid 2016 esitatud tagasimaksmise või vähendamise taotluste puhul, mis on seotud enne 1. maid 2016 tekkinud tollivõlaga

Kui tollivõlg tekkis enne 1. maid 2016 ja kui kohaldatav säte on sellisel juhul materiaaõigusnorm, on otstarbekas kohaldada tollivõla tekkimise ajal kehtinud sätet.

Kui tollivõlg tekkis enne 1. maid 2016 ja kui kohaldatav säte on sellisel juhul menetluslik säte, on otstarbekas kohaldada uut sätet.

Mis puutub materiaaõigus- ja menetlusnormide eristamise, sõltub see enamjaolt juhtumipõhisest hindamisest. Siiski tasub meelde tuletada teatavaid juhtpõhimõtteid. Nii palju kui võimalik tuleks võla kindlaksmääramise suhtes kohaldatavateks säteteks lugeda neid sätteid, mis kehtisid tollivõla tekkimise ajal. Enamik teistest tagasimaksmise või vähendamisega seotud sätetest on olemuslikult menetluslikud, mistõttu saab kohaldada uusi sätteid.

⁴ kohtuasi C-201/04 Molenbergnatie, punkt 31

Tollivõla teatamine enne 1. maid tekkinud tollivõla sissenõudmise osas

Alates 1. maist 2016 toimub teabevahetus liidu tolliseadustiku alusel, nimetades asjaomaseid LTS artikleid (pidades meeles, et tollivõlg tekkis ühenduse tolliseadustiku alusel). Ühenduse tolliseadustiku asjaomaseid artikleid (s.o. ÜTS artikli 220 lõike 2 punkti b) kohaldatakse *mutatis mutandis* ainult sedavõrd, kui võrd uued õigusaktid on sarnased, ja asjaomane kohtupraktika kehtib endiselt – ja nii see enamikel juhtudel ka on.

LTS artikkel 121

Viidates LTS artiklile 121 (tagasimaksmise ja vähendamise taotluse esitamise tähtaeg), on taotluse esitamise tähtaeg viidud kooskõlla pikema, kolmeaastase tähtajaga alates võlgnikule tollimaksusumma teatamise kuupäevast, välja arvatud erijuhud seoses defektse kauba või tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamisega.

Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohaldatakse menetlusnorme üldjuhul kõigi menetluste suhtes, mis on pooleli normide jõustumise ajal, seevastu materiaalõigusnorme tõlgendatakse tavaliselt mittekehtivatena enne nende jõustumist esinevate olukordade suhtes (vt C-201/04, *Belgische Staat vs. Molenbergnatie*, punkt 31).

Siiski võib vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tõlgendada Euroopa materiaalõigusnorme erandkorras nii, et need on enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes kohaldatavad üksnes siis, kui selline võimalus tuleneb selgelt nende sõnastusest, eesmärgist või ülesehitusest (vt C-293/04, *Beemsterboer Coldstore Services vs. Inspecteur der Belastingdienst*, punkt 21).

Võttes arvesse LTS artikli 121 pealkirja „tagasimaksmise ja vähendamise kord” –, tuleks seda sätet pidada menetluslikuks. Tõsi, LTS artikli 121 punktis 2 kehtestatud kolmeaastase tähtaja möödumine on näiteks takistus võlgniku õigusele taotleda tagasimaksmist või vähendamist. Samal ajal ei reguleeri selline säte tollivõlga ennast, kuna ei kehtesta aegumisnorme võla enda suhtes – vaata ka Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-201/04, *Belgische Staat vs. Molenbergnatie*, punktid 39, 40 ja 41).

Kohtuasja C-201/04 (*Belgische Staat vs. Molenbergnatie*) punktis 42 märkis Euroopa Kohus, et (esiletõst lisatud):

„Enne 1. jaanuari 1994 tekkinud tollivõla suhtes pärast seda kuupäeva algatatud sissenõudmisele kohalduvad ainult tolliseadustiku artiklites 217–232 sätestatud menetlusnormid.

Tolliseadustiku artikli 221 lõikes 3 sätestatud tähtaja möödumisel tollivõla sissenõudmine aegub [...] Niimoodi sätestatud normist lähtudes tuleb artikli 221 lõiget 3, erinevalt sama artikli lõigetest 1 ja 2, pidada materiaalõigusnormiks, ja seepärast ei saa seda kohaldada enne 1. jaanuari tekkinud tollivõla sissenõudmisele. Kuna tollivõlg tekkis enne 1. jaanuari 1994, kohalduvad sellele ainult sel kuupäeval jõus olnud aegumisnormid, isegi kui selle võla sissenõudmine algatati pärast 1. jaanuari 1994.”

Menetlusnormina tuleks LTS artiklit 121 kohaldada kõigile LTS jõustamise ajal pooleliolevate menetluste suhtes.

Poolleiolev menetlus tähendab käesolevas kontekstis tagasimaksmise/vähendamise nõudeid, mis esitati enne 1. maid 2016 aga mille suhtes oli otsus pärast 1. maid 2016 veel tegemata.

LTS artikli 121 lõike 1 punktiga a on pikendanud tagasimaksmise/vähendamise taotluse esitamise üheaastast tähtaega (ettenähtud varemkehtinud ÜTS artikliga 239) kolmele aastale; mõlemal juhul algab tähtaeg tollivõla teatamise kuupäevast.

Kui taotlus on esitatud 12-kuulise tähtaja piires, on kõnealune taotlus tõenäoliselt menetlemisel ning tähtaja pikendamine kolmele aastale tarbetu.

Küsimus tekib, kui taotlust ei esitatud 12-kuulise tähtaja jooksul (ÜTS artikkel 239), kuid esitati siiski hiljuti liidu tolliseadustikuga antud kolmeaastase tähtaja jooksul tollivõla teatamisest (LTS), kas taotleja võib siis praegu taotluse esitada?

LTS artiklile 121 ei saa tugineda, et taastada juba ÜTS järgi kaotatud õigust. Võla tekkimist ja sellest tulenevat tagasimaksmist/vähendamist reguleeriti ÜTS ja TSRS sätetega. Kui kõnealune õigus ÜTS järgi minetati, ei saa olukorda muuta LTS alusel, mis on kohaldatav üksnes jõustumise kuupäevast.

Tõepoolest, LTS artiklile 121 ei saa tugineda, et võimaldada taotlejal saada kasu õigusest, mis ÜTS järgi juba minetati. See tähendab, et taotleja ei saa saada kasu uuesti kolmeaastasest tähtajast, kui tema õigus oli ÜTS alusel juba minetatud. Õigus võib olla minetatud näiteks juhul, kui esitati taotlus, mille pädevad asutused hiljem sisuliselt tagasi lükkasid.

Kui õigust ei ole minetatud (kui ettevõtja ei ole esitanud taotlust enne 1. maid 2016 või kui taotlus on esitatud, kuid pädevad asutused seda hiljem sisuliselt tagasi ei lükanud), võib asjaomane isik siiski saada kasu uuest kolmeaastasest tähtajast. Selle põhjus seisneb asjaolus, et varemkehtinud õigusnormi (ÜTS) kohase taotluse esitamise tähtaja möödumine peatab üksnes võimaluse kasutada sellekohast õigust kõnealuses õigusraamistikus. Võttes arvesse, et kolmeaastane tähtaeg liidu tolliseadustikus osundab samale esemele kui üheaastane tähtaeg ühenduse tolliseadustikus, võib taotleja taastada oma kõnealuse õiguse, kui seda ei ole minetatud. Sellist tõlgendust tugevdab võimalus ÜTS raames pikendada üheaastast tähtaega „nöuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel”.

Lõpetuseks, kui taotlust ettenähtud 12 kuu jooksul ei esitatud (ÜTS artikkel 239), kuid see jääb siiski LTS antud kolmeaastase tähtaja piiridesse alates võla teatamisest (LTS), võib taotleja praegu kõnealuse taotluse esitada tingimusel, et asjaomast õigust ei ole minetatud.

Pärast 1. maid 2016 vastu võetud tagasimaksmise või vähendamise otsused seoses enne seda kuupäeva tekkinud olukordadega

Kuna ÜTS ja TSRS on tunnistatud kehtetuks, saab pärast 1. maid 2016 teha otsuseid üksnes kehtiva õigusliku raamistiku – LTS – alusel, isegi kui juhtumi asjaolud leidsid aset enne seda kuupäeva. Sama reeglit tuleks kohaldada komisjoni otsusele.

Kuigi õiguslik alus on uus tolliseadustik (LTS), on materiaalsoigusnormid samad, mida kohaldati ajal, mil olukorrad tekkisid, nimelt ÜTS ja TSRS enne 1. maid 2016 tekkinud olukordade osas.

Neil juhtudel, mil liikmesriikide või komisjoni tehtav otsus võeti vastu pärast 1. maid 2016, kuid osundab olukorrale, mis tekkis enne seda kuupäeva, peaks kõnealuse otsuse põhjendustes (tavaliselt esitatud otsuse järjestikustes punktides) viitama ÜTS ja/või TSRS materiaalsoigusnormidele, mida kohaldati asjaomase olukorras suhtes enne 1. maid 2016.

Uue õigusakti (LTS – s.o LTS artikli 117) alusel pärast 1. maid 2016 tehtud otsus, mis tugineb „sisult” „vanale” õigusaktile

Niivõrd, kui võrd olukord on tekkinud enne 1. maid 2016, tuleb otsus teha vastavalt sel ajal kohaldatavatele materiaalõigusnormidele.

Kuigi õiguslik alus on uus tolliseadustik (LTS), on enne 1. maid 2016 esinenud juhtudele kohaldatavateks materiaalõigusnormideks need, mida sel ajal kohaldatakse (LTS ja TSRS).

Selguse ja õiguskindluse huvides tuleb neil juhtudel, mis esitati enne 1. maid 2016, kuid mille kohta tegid liikmesriigid või komisjon otsuse pärast seda kuupäeva, viidata kõnealuse otsuse põhjendustes (tavaliselt esitatud otsuse järjestikustes punktides) ÜTS ja/või TSRS sisulistele sätetele, mida kohaldati asjaomase olukorra suhtes enne 1. maid 2016.

Ainus oluline erinevus enne 1. maid 2016 ja pärast seda kuupäeva valitseva korra vahel on see, et enne 1. maid 2016 kehtis lisatingimus, mille kohaselt arvestuskannet ei tehtud seaduslikul alusel tasumisele kuuluva tollimaksu summa kohta, mis oli põhjustatud tolliasutuste eksimusest. LTS alusel puudub võimalus arvestuskannet mitte teha.

Seega tuleb juhtumi puhul, kus taotlus tehti ÜTS artikli 236 kohaselt seoses ÜTS artikli 220 lõike 1 punktiga b, hinnata ÜTS artikli 220 lõike 1 punktis b sätestatud kõiki kolme tingimust, sealhulgas ühenduse tolliseadustikule eriomast tingimust seoses arvestuskannete tegemata jätmisega. Nõnda saadakse sidus lähenemisviis sarnastele olukordadele, mis leiavad aset samal ajal (enne 1. maid 2016), kuid mida viivituste tõttu menetluskorras käsitletakse erinevatel hetkedel, mistõttu võivad mõned juhtumid saada otsuse pärast 1. maid 2016.

Tehtavas otsuses tuginetakse artiklitele, mis sisalduvad uues õigusraamistikus (LTS) ja vajaduse korral varemkehtinud materiaalõigusnormides (ÜTS ja/või TSRS), kui need on kohaldatavad enne 1. maid 2016 tekkinud olukorrale.